

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	21037 Географія рекреації та туризму
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	106 Географія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	21037
Назва ОП	Географія рекреації та туризму
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гудзеляк Ірина Іванівна, Мельник Надія Вікторівна, Корнус Олеся Григорівна, Захаров Олексій Олексійович, Носирєв Олександр Олександрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	13.03.2024 р. – 15.03.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/03/zvit_samooczinyuvannya_21037-geografiya-rekreacziyi-ta-turyzmu_mag_2024.pdf
Програма візиту експертної групи	https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/03/programa-vizytu-13-15_03_2024.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Спрямування програми має власну унікальну траєкторію, що корелює з місією та Стратегією ЗВО. ОП поєднує класичні підходи рекреаційної географії у вивченні рекреаційно-туристичної діяльності, рекреаційного природокористування з такими актуальними напрямками як міжнародне співробітництво, територіальне планування та управління розвитком рекреаційно-туристичної діяльності, що у підсумку дозволяє підготувати кваліфікованого випускника. ОП враховує сучасні науково-дослідницькі тенденції географічної науки, надає широкий спектр майбутньої професійної діяльності у сфері туризму, рекреації, освітньої або наукової діяльності. Освітня програма є ґрунтовною, структурованою, побудованою із врахуванням вимог Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 106 Географія. Фокус програми корелює з потребами регіонів та розвитку галузей рекреації і туризму у територіальному розвитку. Серед стейкхолдерів програми наявні партнери з академічної спільноти, практики туристичної діяльності, що сприяє можливостям подальшого працевлаштування випускників. Взірцевою практикою провадження ОП є викладання низки професійних дисциплін англійською мовою, що підсилює подальші можливості випускників при працевлаштуванні. ОП є збалансованою в теоретичному та практичному наповненні, характеризується полікомпонентністю та досяжність визначених цілей та ПРН. Інфраструктурне забезпечення та освітнє середовище є цілком достатнім та максимально сприятливими для реалізації ОП. НПП, долучений до викладання на ОП, має високий рівень кваліфікації, публікаційну активність, у тому числі у міжнародних виданнях, бере участь у програмах міжнародної академічної мобільності. ОП здатна забезпечувати компетентності, розвивати навички, які є необхідними для здійснення посадових функцій виконавців та керівників у сфері рекреації та туризму, управління рекреаційними ресурсами, подальшої освітньо-наукової або експертно-аналітичної діяльності. Навчання на ОП надає можливості всебічного розвитку здобувачів, гармонійно забезпечує отримання необхідних соціальних навичок. ОП реалізовується відповідно до принципів прозорості, публічності, академічної доброчесності. Політика забезпечення якості освіти в Університеті та на ОП проводиться з урахуванням усіх можливих критеріїв якості. ОП є реальною та затребуваною, відповідає акредитаційним вимогам, має власну ідентичність та самобутність. ОП має перспективи розвитку, враховуючи зростаючу потребу держави у фахівцях з туристичної галузі в майбутньому та підвищення ролі індустрії туризму та рекреації у повоєнному відновленні територій. Удосконалення ОП може відбуватись у площині активізації рівня залученості студентів до участі у наукових заходах та програмах міжнародної академічної мобільності, долучення їх до виконання прикладних дослідницьких проєктів.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП враховує вимоги Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 106 Географія та вимоги до трудових функцій майбутніх фахівців з рекреації та туризму й фахівців з управління природокористуванням. Сильною стратегічною стороною ОП є комплексність та збалансованість підготовки, яка дозволяє підготувати професійних сформованих випускників. Взірцевою практикою є можливість англійською мовою вивчення окремих ОК професійного спрямування. ОП сфокусована на комплексність загальнопрофесійної підготовки, надання майбутнім фахівцям досвіду управлінських й комунікативних навичок. Можна виокремити наступні позитивні практики та сильні сторони ОП: 1. Відповідність цілей та стратегії ЗВО, наявність практики постійних трансформацій та систематичного перегляду ОП, збалансованість ОП у поєднанні теоретичної та практичної професійної підготовки здобувачів, врахування потреб та вимог ринку праці. 2. Зміст ОП переглядається з урахуванням пропозицій та побажань стейкхолдерів, при постійній увазі ЗВО до набуття здобувачами професійних та соціальних навичок, що у підсумку дозволяє студентам вийти конкурентоспроможними фахівцями. 3. Проведення систематичних опитувань здобувачів, що здійснюються з метою вивчення їхньої думки стосовно задоволеності ОП. 4. Тісне партнерство випускової кафедри з підприємствами індустрії туризму, органами державної влади, які опікуються туристичною політикою, співпраця з Інститутом географії НАН України, що у сукупності надає широкі можливості для подальшого працевлаштування здобувачів. 5. Взірцевою практикою є викладання ОК2 та ОК8, ВБ 3.6 англійською мовою, а також включення до ОП ОК5. 6. Розгалужена матеріально-технічна база в контексті задоволення потреб здобувачів освіти, яка забезпечує комплексне опанування як самою ОП, так й забезпечує різноманітні аспекти соціальних питань студентів, сприяє їхньому всебічному розвитку та якісному навчанню. 7. Існуюча система внутрішнього забезпечення якості освіти сприяє провадженню якісної ОП та вчасному реагуванню на можливі виявлені недоліки. 8. Дієва система матеріального (преміювання) та нематеріального (відзнаки від ЗВО) стимулювання професорсько-викладацького складу. 9. Комплексне нормативне забезпечення та регулювання прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу. 10. Діяльність ЗВО проводиться з урахуванням принципів максимальної прозорості та публічності. 11. Якісне опанування цілями ОП та досягнення ПРН здобувачами, дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу постійно перебуває у фокусі уваги ЗВО. 12. Сприяння та активне стимулювання процесів підвищення кваліфікації, стажування науково-педагогічних працівників. 13. Безпечність освітнього середовища та можливість навчання здобувачів з особливими освітніми потребами; наявність служб соціальної підтримки студентів. 14. Студентоцентризований підхід до навчання, врахування ЗВО безпосередньої думки здобувачів та представників студентського самоврядування, що свідчить про наявну культуру якості.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Можливо виокремити наступні слабкі сторони ОП: – низька активність та долученість здобувачів до програм академічної мобільності; – відсутність оприлюднених заходів з академічної доброчесності, проведених для здобувачів ОП на сайті факультету; – відсутні публікації в наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах в окремих НПП, необхідний обсяг кредитів ЄКТС в контексті підвищення кваліфікації у окремих викладачів, долучених до викладання на ОП; – відсутня порівняльна таблиця з результатами обговорення пропозицій стейкхолдерів у відкритому доступі. Рекомендації, що можуть бути впроваджені та виконані впродовж 2024 р.: 1. Вивчати та враховувати досвід профільних програм, дотичних до географії туризму і рекреації, у закордонних ЗВО. 2. Планувати вивчення закордонного досвіду реалізації аналогічних освітніх програм шляхом участі в наукових проєктах, під час стажування у профільних з географічних досліджень закордонних ЗВО. 3. Удосконалити структурно-логічну схему ОП у контексті підсилення зв'язків ОК між собою, зокрема, доцільним вбачається доповнення структурно-логічної схеми зв'язками, які б показували взаємозв'язки між дисциплінами. 4. Узгодити зі Стандартом компетентності в розрізі ОК2, ОК9, ОК10; удосконалити зв'язки ЗК, СК в розрізі ОК12. 5. Доповнити методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт магістра компетентностями відповідно до матриці відповідності ОП. 6. Оптимізувати навчальний контент ОК15 у напрямі підсилення методичного інструментарію задля якісного опанування ПРН13, ПРН16. 7. Оновити список рекомендованої літератури у програмі фахового вступного випробування. 8. Врахувати рекомендації роботодавців розширити вибіркові дисципліни курсами з інклюзивності в туризмі, туризму місцями пам'яті під час чергового оновлення ОП. 9. Розробити систему популяризації, мотивації студентів до участі в програмах міжнародного обміну. 10. Дослідити доцільність розширення форм та тематики самостійної роботи для глибшого розуміння здобувачами, які види самостійної роботи передбачені в розрізі ОК і яким чином вони будуть оцінені. 11. Оприлюднювати на сторінці географічного факультету проведені заходи з академічної доброчесності. 12. Оновити методичні вказівки для написання кваліфікаційних робіт. 13. Розглянути можливість здійснювати повторну перевірку кваліфікаційних робіт безкоштовно. 14. Стимулювати публікації НПП, залучених до викладання на ОП, в наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах. 15. Запровадити на рівні ОП анонімне анкетування здобувачів з можливістю надання відкритої відповіді. 16. При підготовці наступної оновленої редакції ОП розглянути можливість включення до складу робочої групи представника роботодавців. 17. Запровадити публікування таблиці з результатами обговорення пропозицій зацікавлених сторін на сайті факультету або кафедри при наступному перегляді чи трансформації ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Стратегію ЗВО розкрито у Стратегічному плані розвитку Університету на період 2018-2025 рр. (<https://tinyurl.com/StrPlan2018-2025>). Пріоритетними напрямками розвитку Університету є «освітній процес; дослідження та інновації; міжнародне співробітництво та інтернаціоналізація; інформатизація; формування суспільних цінностей; розвиток людського потенціалу; управління Університетом; створення, реконструкція та утримання основних фондів; фінансове забезпечення; розвиток Університету під час російсько-української війни та у післявоєнний період». Мета ОП, визначена в ОП редакції 2021 р. як «формування у здобувачів вищої освіти глибоких теоретичних знань та практичних умінь та навичок в області рекреації та туризму, географії, природокористування достатніх для ефективного розв'язування складних задач та прикладних проблем організаційного, проєктного, науково-дослідницького, освітньо-виховного та інноваційного характеру, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог. Підготовка фахівців, з широким доступом до працевлаштування, здатних до прийняття аналітичних та управлінських рішень на основі проведення досліджень, відповідного рівня професійної діяльності», цілком корелює та узгоджується з декларованими цілями діяльності Університету. Фокусом освітньої програми в ОП 2021 р. визначається надання спеціальної географічної освіти, акцентованої на просторово-часових особливостях організації рекреаційної та туристичної діяльності, збалансованого рекреаційного природокористування та сталого туризму, що підтверджується ознайомленням з внутрішнім наповненням ОК та спілкуванням ЕГ з фокус-групами здобувачів, викладачів та стейкхолдерів. Ознайомлення зі змістом ОП дозволяє засвідчити наявність в ОП спектра теоретичної та практичної складової, орієнтацію та стимулювання здобувачів до науково-дослідницької діяльності. Сильною стороною ОП є проведення частини занять з професійно орієнтованих дисциплін англійською мовою. Проведення виробничої практики відбувається на базі організацій та установ рекреаційного та туристичного спрямування, установ природоохоронної сфери, установ сфери управління рекреацією та туризмом тощо. Реалізація наукової складової магістерської програми забезпечується наданням можливості здобувачам проходження практики в науково-дослідницьких установах, зокрема, Інституті Географії НАН України, про що зазначалось на зустрічі зі стейкхолдерами д.геогр.н., проф. Є. Маруняк – директоркою Інституту географії НАН України. ЕГ зазначає, що в

цілому ОП цілком забезпечує підготовку кваліфікованих випускників, орієнтованих на подальше працевлаштування у проектно-пошукових, науково-дослідних, природоохоронних установах, підприємствах сфери туристичного бізнесу, консалтингових, аналітичних та аутсорсингових компаніях, що повною мірою корелює із загальною місією та стратегією Університету.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час аналізу матеріалів ОП та зустрічей з різними категоріями фокус-груп ЕГ встановлено, що цілі освітньої програми та програмні результати навчання узгоджуються та визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін. Присутня на відкритій зустрічі д.геогр.н., с.н.с. Л. Сорокіна, представниця Інституту географії НАН України, зазначила, брала участь у підготовці ОП, пропонувала розширення міждисциплінарності, відкриття ОК з Ландшафтного планування, Територіального розвитку рекреації. Також вона підкреслила, що ОП має курси з територіального планування, що наразі є вкрай важливим для географічної науки, зазначила, що її колега з Інституту географії доц. О. Голубцов проводив лекцію для здобувачів ОП з ландшафтного планування. Під час зустрічі ЕГ з випускниками ОП та на відкритій зустрічі випускниця Н. Івахненко підтвердила оновлення змісту освітніх компонент, що викладаються англійською мовою, оскільки це допомагає випускникам та важливо для подальшої професійної успішності. На зустрічі зі стейкхолдерами було підтверджено надання та врахування пропозицій від представника Департаменту культури та туризму КОДА Є. Самойленка, представниці туристичного центру «Буковель» Т. Гринюк, представника ТОВ «Доріс Україна» О. Деркача, які надавались ними під час зустрічей з викладачами та здобувачами освіти кафедри, стосовно поглиблення базових знань та формування практичних навичок щодо формування пропозицій та організації туристичної діяльності, географічної індикації ресурсів та створення позитивного іміджу та геобрендів, роботи з подолання конфліктних ситуацій тощо. Зокрема, О. Деркач підтвердив надання пропозиції щодо введення вибіркової дисципліни «Конфлікти та ризики в рекреаційно-туристичній діяльності», оскільки робота майбутніх фахівців часто пов'язана зі спілкуванням з людьми, тому вміння поводитись у конфліктних ситуаціях під час виконання робочих завдань важливе для майбутніх фахівців з туристичної діяльності, схвально оцінив навички картографічного орієнтування на місцевості у випускників ОП. Здобувачі ОП О. Саакянц, А. Кулагіна та М. Володіна підтвердили врахування думок здобувачів через опитування та систематичні контакти з гарантом ОП, викладачами кафедри, висловили підтримку ОП й засвідчили студентоцентрованість освітнього процесу, намагання викладачів стимулювати їхню активність, наукову та громадську діяльність. Ознайомлення з результатами загальноуніверситетських (<http://unidos.univ.kiev.ua>) та локальних (#2.pdf) опитувань дозволяють засвідчити врахування позицій та потреб здобувачів освіти. Представлені на запит ЕГ протоколи засідань робочих груп за участю стейкхолдерів (у т.ч. здобувачів) щодо перегляду й удосконалення якості ОП засвідчують систематичну увагу та врахування позицій усіх зацікавлених сторін до трансформації ОП (#1.pdf).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та програмні результати навчання ОП відповідають сучасним тенденціям та вимогам ринку праці. Кафедра та робоча група ОП підтримує партнерські зв'язки із потенційними роботодавцями, має укладені договірні взаємовідносини (#17.pdf) та враховує тенденції ринку зайнятості при вдосконаленні ОП. В редакції ОП враховано галузевий контекст, пов'язаний із розумінням специфіки управління просторовим розвитком рекреації та туризму, що передбачає вміння фахівців здійснювати фахову оцінку програм, стратегій розвитку територій, стимулює розвиток аналітичних та експертних компетентностей, дозволяє випускникам працювати безпосередньо в індустрії туризму та рекреації або проводити рекреаційно-географічні наукові дослідження. Зокрема, врахування потреб галузі забезпечується в ОК 10, ОК 2 та інших дисциплінах ОП. Врахування регіонального контексту відбувається через врахування в ОП сучасних стратегічних векторів регіональної політики, особливостей адміністративно-територіальної реформи. ОП спрямована на підготовку випускників до подальших досліджень рекреаційних територіальних систем різних рівнів просторової організації, надання їм навичок розуміння регіональних особливостей рекреаційно-туристичних систем України на основі аналізу світового досвіду. ОП забезпечує підготовку фахівців, добре ознайомих зі специфікою роботи рекреаційно-туристичної галузі та регіональним контекстом просторового розвитку рекреації. Зокрема, мають яскраво виражений регіональний контекст ОК 1, ОК 9, ОК 12. Забезпечення навичок науково-дослідницької компоненти забезпечено введенням ОК 5. Науково-дослідницький практикум з фахової аналітики, розробки, управління дослідницькими проектами й програмами в географії рекреації та туризму. На зустрічі з фокус-групами випускників ними було підкреслено важливість на ринку праці та у подальшій професійній діяльності фахівців з географії туризму та рекреації вміння спілкуватися іноземною мовою, що в розрізі ОП забезпечується викладанням низки професійних дисциплін англійською мовою. На відкритій зустрічі представниця академічної спільноти к.геогр.н. М. Бричук, яка є випускницею кафедри та наразі працює в Національному університеті фізичного виховання і спорту України, підтвердила постійну співпрацю з робочою групою та гарантом ОП, зокрема, співпрацю в площині активного туризму: вдосконаленні навичок здобувачів з орієнтування, картографії. Підкреслила важливість англійськомовного викладання на ОП, взаємодію у площині обміну досвідом, зазначила про наявність потужних авторських розробок ОК та постійне поєднання з науковими дослідженнями. Долучення до програм міжнародної мобільності НПП та врахування ними при проектуванні ОП досвіду іноземних університетів також було підтверджено на відповідній фокус-групі. ЕГ через ознайомлення зі змістом ОК, тематикою та змістом кваліфікаційних робіт, засвідчує проектування ОП з

урахуванням вимог галузі, сучасних наукових тенденцій географічної науки, світового та національного досвіду та вимог ринку праці.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Освітню програму побудовано з урахуванням вимог Стандарту вищої освіти другого (магістерського рівня) спеціальності 106 Географія (<https://tinyurl.com/standart106mag>). ОП містить компетентності ЗК 7, ЗК 8, СК 10, СК 11, які окремо передбачаються Стандартом для освітньо-наукових програм. ПРН зокрема забезпечуються низкою курсів професійного спрямування, зокрема, у формуванні та набутті ПРН здобувачів слід виокремити роль ОК 9 Управління розвитком рекреації та туризму: територіальне планування, рекреаційний благоустрій та зонінг, ОК 1 Географічна індикація ресурсів рекреації та туризму: геобренди територій, ОК 6 Виробнича практика тощо. Підсумкова атестація здобувачів ОП відбувається у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, що відповідає вимогам Стандарту. Кваліфікаційні роботи здобувачів, відповідно до вимог Стандарту, розміщуються у репозитарії Університету. Роботи здобувачів відзначаються комплексністю, географічною спрямованістю на сучасні географічні проблеми рекреації та туризму та засвідчують набуття здобувачами компетенцій та ПРН, передбачених Стандартом. Перегляд змісту робочих програм навчальних дисциплін на предмет відповідності їх ОП та змістовному забезпеченню вимог Стандарту також дозволяє констатувати відповідність сукупності ПРН здобувачів ОП вимогам Стандарту. Ознайомлення з практичними роботами здобувачів, їхніми публікаціями, звітами з практики, тематикою кваліфікаційних робіт, які були надані на відповідні запити та самими кваліфікаційними роботами здобувачів, розмішеними в репозитарії університету, надає можливість ЕГ зафіксувати володіння здобувачами компетентностями, що передбачає відповідний Стандарт вищої освіти. На зустрічі з НПП було підтверджено постійну увагу кафедри стосовно дотримання вимог Стандарту, яке досягається через постійне оновлення змісту ОК, публікаційну активність викладачів в провідних фахових виданнях, методичне вдосконалення викладацької майстерності, урахування комплексності підготовки майбутніх фахівців. Обсяг дослідницької (наукової) компоненти складає понад 30%, а практична підготовка є більшою за 10% загального обсягу ОП у кредитах ЄКТС, що відповідає вимогам Стандарту. Враховуючи проведення щорічних трансформацій та змін ОП, розглянувши представлені додаткові документи та з урахуванням отриманих під час зустрічей коментарів від ЗВО та зовнішніх стейкхолдерів, які є представниками й роботодавців, і академічної спільноти, ЕГ відзначає повну відповідність ОП вимогам Стандарту вищої освіти магістерського рівня спеціальності 106 Географія.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Формування ОП відбувається із залученням усіх зацікавлених стейкхолдерів, при цьому наскрізною тенденцією залишається концепція студентоцентризму та пріоритетності потреб здобувачів, фокусування студентів на науково-дослідницькій складовій. Сильними сторонами та позитивними практиками у контексті Критерію 1 є наявність практики постійних трансформацій та систематичного перегляду ОП, збалансованість ОП у поєднанні теоретичної та практичної професійної підготовки здобувачів, врахування потреб та вимог ринку праці. Зазначені аспекти також було підтверджено ЕГ під час зустрічей з фокус-групами. Тенденції трансформацій та змістовного наповнення освітньої програми враховують основні напрями рекреаційно-туристичної діяльності, зокрема, орієнтацію на подальшу роботу у сфері туризму, наукових та аналітичних досліджень. ОП забезпечує можливості здобувачів освіти з побудови власної освітньої траєкторії. На зустрічі зі стейкхолдерами було підтверджено їхню постійну долученість до трансформацій ОП, зокрема шляхом зустрічей з академічним персоналом, долучення до освітнього процесу з гостьовими лекціями, взаємодію зі здобувачами освіти під час проходження практик. ОП забезпечує долучення здобувачів до дослідницької та наукової діяльності, надає навички для подальшої наукової або викладацької роботи. При розробці та трансформаціях ОП враховуються основні тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексти, досвід вітчизняних та іноземних освітніх програм та вимоги відповідного Стандарту. Сильною стороною ОП є тісне партнерство Університету, географічного факультету та випускової кафедри географії України з підприємствами індустрії туризму, органами державної влади, які опікуються туристичною політикою, співпраця з Інститутом Географії НАН України, що у сукупності надає широкі можливості для подальшого працевлаштування здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

На думку ЕГ, робочій групі ОП доцільно при перегляді ОП активніше вивчати та враховувати досвід профільних програм, дотичних до географії туризму і рекреації, у закордонних ЗВО, що сприятиме врахуванню наявних тенденцій розвитку галузі та позитивно позначиться на активізації долучення здобувачів ОП та НПП, залученого до викладання ОК професійного спрямування, до профільних науково-дослідницьких програм європейського і світового освітнього простору. Наразі ЕГ, з урахуванням представлених на запит ЕГ документів з підвищення

кваліфікації викладачів, фіксує врахування досвіду закордонних ЗВО більше в площині вдосконалення організації освітнього процесу, а не профільної наукової складової географічного спрямування, однак у площині підкритерію 1.3 зазначений недолік не перешкоджає реалізації ОП та досягненню запроєктованих цілей. Викладачам, які викладають предмети професійної підготовки на ОП, рекомендовано планувати вивчення закордонного досвіду реалізації аналогічних освітніх програм шляхом участі в наукових проєктах, під час стажування у профільних з географічних досліджень закордонних ЗВО. Зазначену рекомендацію може бути впроваджено у практику впродовж 2024 р.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ЕГ відзначає повну відповідність ОП підкритеріям 1.1, 1.2 та 1.4 й часткову відповідність підкритерію 1.3. Зазначений у межах підкритерію 1.3 недолік не є суттєвим й може бути усунутий ЗВО впродовж 2024 р. шляхом активізації участі НПП у закордонних стажуваннях або підвищеннях кваліфікації з профільних проєктів чи активностей саме географічного спрямування. ОП забезпечує комплексну підготовку фахівців магістерського рівня у класичному університеті в межах спеціальності 106 Географія зі спрямуванням на науково-дослідницьку підготовку майбутніх фахівців з географії рекреації та туризму. ОП та Університет зорієнтовані на створення освітнього середовища та формування системи підготовки фахівців з урахуванням особливостей розвитку географічної науки, подальшої можливої освітньої та дослідницької діяльності, розвиток фундаментальних та прикладних наукових досліджень, що підтверджується змістовним наповненням ОК, врахуванням при формуванні та змінах ОП побажань й пропозицій стейкхолдерів, долученням здобувачів до наукових досліджень під час навчання. Викладання окремих ОК англійською мовою підвищує подальші науково-дослідницькі та кар'єрні можливості здобувачів. ОП базується на сучасних тенденціях та досягненнях географічної науки, трансформується з урахуванням динаміки ринку праці, корелює зі стратегією розвитку Університету. Проєктування та реалізація ОП відбувається із врахуванням пропозицій стейкхолдерів щодо підготовки фахівців, які володіють фундаментальними знаннями та практичними навичками географічних туристично-рекреаційних досліджень, здатні розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та професійні рішення у сфері географії рекреації та туризму. ОП враховує сучасні науково-дослідницькі тенденції географічної науки, забезпечує збалансованість та комплексність підготовки, надає широкий спектр майбутньої професійної діяльності у сфері туризму, рекреації, освітньої або наукової діяльності. З урахуванням наявної повної відповідності ОП підкритеріям 1.1, 1.2, 1.4 й несуттєвого недоліку за підкритерієм 1.3, ЕГ констатує відповідність ОП за Критерієм 1 на рівні В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП складає 120 кредитів ЄКТС. З них на обов'язкові компоненти виділяється 90 кредитів (75%), вибіркові компоненти – відповідно 30 кредитів (25%), що повною мірою відповідає обсягу кредитів ЄКТС, передбаченого Стандартом вищої освіти за спеціальністю 106 Географія для другого (магістерського) рівня вищої освіти (<https://tinyurl.com/standart106mag>). При цьому, у звіті СО вказаний термін навчання за ОП 2 р. 0 м., у профілі ОП – 2 академічні роки, у НП – 1 рік і 9 місяців.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз НП засвідчив, що ОП є змістовною та збалансованою в контексті загального часу за семестрами та роками навчання. ОК, які включені до ОП, дозволяють досягти цілей і ПРН, визначених Стандартом. Щодо структурної організації освітніх компонентів, ЕГ відзначає логічність та послідовність черговості їх викладання. Обсяг дослідницького (наукового) компоненту ОП складає 35%, що відповідає Стандарту, і реалізується через вивчення ОК1, ОК4-5, ОК9-10, ОК12, ОК14. Позитивною практикою є включення до НП ОК5 Науково-дослідницького практикуму з фахової аналітики, розробки, управління дослідницькими проєктами й програмами в географії рекреації та туризму, що дає можливість сформувати у здобувачів необхідні теоретичні знання та практичні навички в сфері туризму й рекреації, засвоїти основні поняття, методи аналізу та управління географічними аспектами туризму та рекреації, враховуючи особливості функціонування підприємств цієї сфери в сучасних умовах. Прикладна складова ОП складає 42 кредити ЄКТС (35%). Вона передбачає проведення наукових досліджень, набуття професійних та викладацьких навичок відповідно до змісту предметної області, що відображено у

програмних результатах навчання ПРН 5, ПРН 12-13, ПРН 16. Результатом оптимізації структури НП та кореляції ОП з іншими освітніми програмами є викладання ОК3-4, ОК11, ОК15. ОП враховує положення Концепції вивчення іноземних мов студентами неспеціальних факультетів через викладання ОК2 та ОК8 англійською мовою. Гуманітарна складова у формуванні загальних компетентностей реалізується при викладанні ОК2-4, ОК7, ОК11. У структурно-логічній схемі ОК розділені на блоки відповідно до семестру вивчення. При цьому, очевидно технічно ОК6 представлений і у Блоці 2, і виділений в окремий елемент структурно-логічної схеми. При перегляді ОП робочою групою уточнено ЗК8, СК2-5, СК7, СК11, ПРНО1, ПРН 4-7, ПРН 11, ПРН 14-15, що дало можливість змістити акцент на сферу рекреації та туризму, рекреаційного природокористування. Профіль ОП доповнено ПРН16. Володіти базовими знаннями педагогіки та психології вищої школи, прийомами педагогічної майстерності й застосовувати ці навички у розробці та викладанні дисциплін фахового спрямування (ОК5, ОК7, ОК15). Аналіз робочої програми ОК15, а саме змістового контенту дисципліни, ставить під сумнів можливість досягнення повною мірою ПРН13 та ПРН16 здобувачами освіти по завершенню курсу. Крім того, список рекомендованої літератури дисципліни потребує суттєвого доопрацювання в керунку збільшення кількості джерел, які б стосувались власне методики викладання, сучасних, інноваційних інструментів взаємодії зі здобувачами. Разом з тим, зауважуємо той факт, що на онлайн-зустрічі здобувачі позитивно відгукувались про освітній процес в розрізі ОК15, зазначали, що отриманих теоретичних знань цілком вистачало під час проходження асистентської практики, упродовж якої мали можливість набутти практичних навичок проведення занять у вищій школі.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Відповідність змісту ОП предметній області спеціальності 106 Географія не викликає сумніву. Підготовка фахівців, здатних здійснювати дослідження природно- і суспільно-територіальних складових ландшафтної оболонки Землі, розв'язувати складні задачі дослідницького та інноваційного характеру, проводити проектну, виробничо-технологічну діяльність у сфері природокористування, регіонального розвитку та планування територій досягається через набуття ЗК1-4, СК1, СК5-6, СК10-11, досягнення ПРНО1, ПРН 4-7, ПРН 9-10, ПРН 12 що реалізується через викладання ОК1-2, ОК10, ОК12, ОК5. Водночас ОК5-6, ОК8-10, ОК12 забезпечують набуття науково-методичного інструментарію, необхідного для застосування на практиці у майбутній професійній діяльності, що відображено у ПРН 6-7, ПРН 10. Позитивним аспектом є зміщення фокуса уваги на підсилення методологічного інструментарію при доповненні ПРН 10 в частині «знати сучасні кількісні та якісні методи географічних досліджень, інформаційно-комунікативні технології та системи поширення інформації, вміти їх застосовувати у виробничій та науково-дослідницькій діяльності»; ПРН 12 – «здійснювати наукові експерименти». Зі слів гаранта під час реалізації науково-дослідницьких робіт в рамках освітнього процесу, підготовки кваліфікаційної роботи, написання наукових робіт здобувачі за потреби можуть використовувати спеціалізовані лабораторії географічного факультету, зважаючи на специфіку наукового пошуку. Регіональний аспект ОП досягається вивченням ОК1, ОК8-10, ОК5. На запит ЕГ представлено витяги з протоколів засідання кафедри географії України, де затверджено тематику кваліфікаційних робіт (№6 від 05.11.2021 р.; №5 від 07.11.2022 р.). Тематика кваліфікаційних робіт має чіткий фокус на відповідність предметній області відповідної спеціальності. Аналіз робочих програм ОК показав, що для подальшого якісного провадження освітнього процесу необхідно оновити рекомендовану літературу дисциплін (ОК2, ОК9 лише по два джерела із загального списку видані за останні 5 років, ОК1, ОК4, ОК14-15 мають застарілий список літератури). Позитивним аспектом є рекомендація для опрацювання англомовної літератури та власних наукових праць викладачів, дотичних за тематикою до ОК, які вони викладають.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Реалізація права та можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами задокументована у Положенні про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (п.9.4) (Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf) та Положенні про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (п.3.7) (<https://cutt.ly/uwo3hvd5>), Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність (<https://cutt.ly/bwopG7aJ>). ОП забезпечує право на вільний вибір дисциплін в обсязі 30 кредитів ЄКТС (25% обсягу ОП), що відповідає Стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та вимогам Закону України «Про вищу освіту». Здобувачі мають можливість обрати як вибірково складову спеціалізований блок ОК прикладного спрямування, що націлений на поліпшення здатності до працевлаштування за обраним фахом (Блок 1 Географія рекреації та туризму; Блок 2 Рекреаційне природокористування та екотуризм), обсягом 20 кредитів ЄКТС; решта 10 кредитів ЄКТС (2 ОК) добрати з пакету вибіркових дисциплін фахового спрямування. Успішне виконання вибіркової складової індивідуального навчального плану здобувача є передумовою у присвоєнні рішенням екзаменаційної комісії професійної кваліфікації 2213.2 Фахівець з рекреації/2442.2 Фахівець з управління природокористуванням. Відповідно до Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність (п. 2.2.2-2.2.7) (<https://cutt.ly/bwopG7aJ>) здобувачі мають безумовне право за погодженням декана факультету здійснити вибір із вибіркової складової навчального плану іншої освітньої програми того самого освітнього рівня; із блоку обов'язкових дисциплін іншої освітньої програми того самого освітнього рівня; із вибіркової складової навчального плану іншої освітньої програми іншого освітнього рівня (вибір із Каталогу курсів); а також навчальних дисциплін в іншому закладі вищої освіти у разі реалізації студентом права на академічну мобільність. Формування індивідуальної освітньої траєкторії реалізується через вибір тематики кваліфікаційної роботи, напряму наукових досліджень, бази проходження практичної підготовки тощо. Під час онлайн-зустрічі зі здобувачами ЕГ

переконалась в обізнаності з механізмом вибору навчальних дисциплін. Здобувачі декларували поінформованість про можливість обирати ОК із загальноуніверситетського пулу вибіркових дисциплін в обсязі 10 кредитів ЄКТС. При цьому, зі слів заступника декана з навчальної роботи можливість отримати професійну кваліфікацію зберігається. Тобто, ключовим аспектом в присвоєнні професійної кваліфікації є вибір одного з блоків професійних дисциплін. Індивідуальний вибір студенти здійснюють через особистий онлайн-кабінет в автоматизованій системі Triton (<https://student.triton.knu.ua/>). ЕГ ознайомилась з відеоматеріалами тестового доступу інформаційної системи університету «Triton» і пересвідчилась в тому, що ЗВО забезпечує прозорий та дієвий механізм формування індивідуальної освітньої траєкторії.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здійснюється на підставі передбаченого Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>) організаційно-методичного забезпечення, а також програмам практик, які розміщені у вільному доступі на сайті географічного факультету (<https://geo.knu.ua/osvitni-programu/os-magistr/>). Відповідно до Положення про проведення практик студентів КНУ імені Тараса Шевченка, наданого на запит ЕГ, навчальним планом ОП передбачено виробничу та асистентську практику обсягом по 12 кредитів ЄКТС кожна. Вони забезпечують не тільки набуття компетентностей, необхідних для подальшої професійної діяльності (СК3, СК6, СК9), але й формування soft skills, на кшталт, вміння працювати в команді, приймати обґрунтовані рішення, виявляти та вирішувати проблеми тощо. Аналіз індивідуальних завдань та звітних матеріалів, представлених на запит ЕГ, виявив чітку відповідність науково-дослідницької роботи в розрізі практик предметній області спеціальності. Індивідуальні завдання є релевантними, враховують специфіку підприємств-баз практик. Гарантом представлено договори про співпрацю з роботодавцями, на підставі яких студенти мають можливість здобувати практичний досвід під час проходження практик (НПП «Голосіївський», Вишгородський історико-культурний заповідник, Інститут географії НАН України, Управління туризму та промоції КМДА). Здобувачі також мають можливість проходити практику-стажування у літній період на базі курорту Буковель (<https://cutt.ly/gwoagrXR>). На зустрічі зі стейкхолдерами представник Департаменту культури і туризму КОДА відмічав креативний підхід здобувачів ОП під час залучення до прикладних проектів, які реалізуються установою, упродовж виробничої практики. Значна кількість наявних договорів та різноманітність баз-практик сприяє більш ширшим можливостям у формуванні індивідуальної траєкторії та відмічається ЕГ як позитивний аспект провадження ОП. Разом з тим, відповідно до наказів №100-33 від 23.01.2024 р.; №287-33 від 23.01.2023 р. (п.1.4) окремі здобувачі проходили виробничу практику на базі кафедри географії України КНУ імені Тараса Шевченка. Практична підготовка реалізується додатково під час практичних/семінарських занять циклу обов'язкових та вибіркових дисциплін, загальним обсягом 14,1 кредитів ЄКТС (53,82% годин навчальних занять). Цікавою формою організації освітнього процесу є ОК5 Науково-дослідницький практикум з фахової аналітики, розробки, управління дослідницькими проектами й програмами в географії рекреації та туризму, що має на меті сформувати у студентів необхідні методологічні знання та практичні навички для ефективного управління проектами й програмами в географії рекреації та туризму (ЗК1, ЗК5, ЗК8, СК4, СК7-8, СК10). Прикладні складові ОП досягаються через науковий пошук у процесі написання кваліфікаційної роботи магістра, що відображено у програмних результатах навчання ПРН4-5, ПРН8, ПРН10, ПРН12, ПРН14.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Формування соціальних навичок у здобувачів вищої освіти акредитованої ОП відбувається упродовж усього циклу навчання, що передбачено загальними та фаховими компетентностями, зокрема ЗК2-8, СК8, СК11. ОП передбачає набуття soft skills через викладання ОК3 Професійна та корпоративна етика, ОК4 Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності, ОК11 Педагогіка та психологія вищої школи. Вибіркова компонента ОП надає додаткові можливості у формуванні соціальних навичок, зокрема вміння вирішувати конфліктні ситуації та знаходити спільну мову з опонентами, колегами, клієнтами (ВБ 3.3 Конфлікти та ризики в рекреаційно-туристичній діяльності), здатність спілкуватися іноземною мовою в професійному середовищі та працювати у міжнародному контексті (ВБ 3.6 Imaginary Geography and Place Branding). На зустрічі фокус-групи здобувачі ділились враження про практику розв'язання кейсів в розрізі курсу ОК15 Методика викладання профільних дисциплін у ЗВО, що дає можливість набуття соціальних навичок, зокрема, відмічали вони, дотримання таймінгу як необхідної складової проведення навчальних занять, публічних виступів тощо. Сприяють формуванню соціальних навичок участь здобувачів у позааудиторних тематичних заходах («Вплив цифри на розвиток туристичної дестинації» (<https://cutt.ly/FwoajjYr>)), зустрічах з професіоналами-практиками (<https://cutt.ly/YwoalhXt>), фестивалях (<https://cutt.ly/Xwoal3n5>), під час практик (<https://cutt.ly/ewoazEiw>), науково-практичних конференцій (<https://cutt.ly/Hwoaci7e>).

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній. ОП надає можливість, відповідно до положень Національного класифікатора України «Класифікатор професій ДК 003-2010», присвоювати здобувачам освіти професійні кваліфікації 2213.2

Фахівець з рекреації та 2442.2 Фахівець з управління природокористуванням. Також передбачена можливість отримання додаткової професійної кваліфікації 2442.1 Молодший науковий співробітник (географія), за умови набуття компетентностей за блоками спеціалізованих ОК, проходження практик, захисту кваліфікаційної роботи магістра, наявності публікацій в наукових виданнях за термін навчання, що може бути стимулюючим фактором для здобувачів будувати саме науково-дослідницьку траєкторію навчання. Присвоєння професійних кваліфікацій здійснюється окремим рішенням екзаменаційної комісії, на підставі обрання дисциплін вільного вибору студента з навчального плану та професійного опановування компетентностями відповідного вибіркового блоку з оцінками не нижче 75 балів; проходження всіх видів практик, які передбачені навчальним планом, з оцінками не нижче 75 балів; захисту кваліфікаційної роботи магістра з оцінкою не нижче 75 балів, наявності публікації в періодичних наукових виданнях за термін навчання, що на думку ЕГ, є достатніми та обґрунтованими підставами засвідчення професійної придатності здобувачів та присвоєння зазначених професійних кваліфікацій. Для здобувачів ОП за професійним спрямуванням «Географія рекреації та туризму» та «Рекреаційне природокористування та екотуризм» окремим рішенням екзаменаційної комісії може бути присвоєна професійна кваліфікація 2310.2 Викладач закладу вищої освіти. Це розширює потенційні професійні можливості працевлаштування випускників. Представники роботодавців, які були присутні на зустрічі зі стейкхолдерами, підтвердили відповідність набутих знань здобувачами ОП вимогам подальшої професійної діяльності, зокрема, Є. Самойленко, заступник директора Департаменту культури та туризму КОДА, начальник управління туризму та Т. Гринюк, керівниця ТЦ Буковель відзначили потужну професійну підготовленість здобувачів й випускників, засвідчили факт володіння випускниками широким спектром професійних навичок, що підтверджує їхню фахову компетентність та сформованість як фахівців до професійної діяльності в рекреаційно-туристичній сфері. На зустрічі з випускниками ОП ЕГ також було надано підтвердження достатнього рівня професійних знань, які отримано під час навчання. Зокрема, про це зазначали А. Панич та У. Шинкаренко, які засвідчили увагу з боку кафедри та викладачів до питання опановування здобувачами професійних компетенцій. Випускники також підтвердили достатність здобутих знань та навичок для успішної реалізації в подальшій професійній діяльності. На думку ЕГ, з урахуванням зустрічі з фокус-групою здобувачів, ОП цілком забезпечує можливості набуття професійних компетентностей й навичок фахівців з географії туризму та рекреації та сприяє подальшій успішній професійній діяльності випускників.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Основним документом, який регламентує обсяг ОП та окремих ОК являється Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (<https://cutt.ly/XwofIMST>). Обсяг дисциплін в кредитах визначається колегіально експертною оцінкою укладачів та контролюється при погодженні ОП науково-методичною комісією та вченою радою географічного факультету і зовнішніми рецензентами. Врахування думки здобувачів відбувається шляхом участі представників студентського самоврядування у засіданнях Вченої ради географічного факультету та навчально-методичної комісії. Аудиторне навантаження коливається в розрізі від 25 до 33% до загального обсягу навчального часу з урахуванням досягнутої здобувачами здатності навчатися автономно. ЕГ проаналізувала розклад навчальних занять і переконалась, що кількість занять упродовж тижня не перевищує 24 год на тиждень, як це передбачено п. 9 Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка. Кількість годин самостійної роботи в розрізі кожного ОК прописані у робочих програмах. Обсяг ОП та окремих ОК реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів і є цілком достатнім для досягнення цілей та ПРН. На зустрічі фокус-групи здобувачі говорять про оптимальне співвідношення аудиторної та самостійної роботи, кількість пар в день не перевищує три заняття.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти в розрізі представленої ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП враховує положення Концепції вивчення іноземних мов студентами неспеціальних факультетів КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/lqdr>) через викладання ОК2 та ОК8 англійською мовою. Прикладна складова ОП складає 42 кредити ЄКТС (35%). Вона передбачає проведення наукових досліджень, набуття професійних та викладацьких навичок відповідно до змісту предметної області, що відображено у програмних результатах навчання ПРН 5, ПРН 12-13, ПРН 16. Для здобувачів освіти додатково може присвоюватись професійна кваліфікація 2213.2 Фахівець з рекреації/ 2442.2 Фахівець з управління природокористуванням; 2442.1 Молодший науковий співробітник (географія); 2310.2 Викладач закладу вищої освіти. Присвоєння додаткової професійної кваліфікації не суперечить п.6-9 статті 34 Закону України «Про освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>). Позитивними практиками є: включення до НП ОК5 Науково-дослідницького практикуму з фахової аналітики,

розробки, управління дослідницькими проектами й програмами в географії рекреації та туризму, що надає можливість сформувати у здобувачів необхідні теоретичні знання та практичні навички у сфері туризму й рекреації; зміщення фокуса уваги на підсилення методологічного інструментарію при доповненні ПРН10, ПРН12; рекомендація для опрацювання англомовної зарубіжної літератури, що дозволяє тримати руку на пульсі розвитку світової географічної науки; значна кількість наявних договорів та різноманітність баз-практик сприяє широким можливостям у формуванні індивідуальної траєкторії здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Недоліки, виявлені за критерієм 2, є несуттєвими. Зокрема, структурно-логічна схема ОП не відображає зв'язки між ОК, які б демонстрували логіку та черговість вивчення дисциплін. Змістовий контент в розрізі ОК15 представлений тематикою, що мало корелюється з вищою школою, методологічним інструментарієм навчання та викладання у вищій школі; рекомендована література є неактуальною. ЕГ виявила невідповідність компетентностей та ПРН в матриці ОП та робочих програм ОК (ОК2, ОК9-10). Рекомендована література потребує актуалізації та доповнення працями НПП, які забезпечують ОК, англомовними та зарубіжними джерелами (ОК2-4, ОК9-10, ОК12, ОК14-15). До початку 2024-2025 н.р. при перегляді ОП рекомендуємо: 1) привести у відповідність до Стандарту компетентності в розрізі ОК2, ОК9, ОК10; 2) доповнити методичні рекомендації до виконання кваліфікаційних робіт магістра компетентностями відповідно до матриці відповідності ОП; 3) удосконалити зв'язки ЗК, СК та ОК (доповнити ОК2, ОК12 СК2 Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування); 4) доповнити структурно-логічну схему зв'язками, які б показували взаємозв'язки між дисциплінами; 5) оптимізувати навчальний контент ОК15 Методика викладання профільних дисциплін у ЗВО у напрямі підсилення методологічного інструментарію; 6) переглянути та оновити список рекомендованої літератури в розрізі ОК2-4, ОК9-10, ОК12, ОК14-15.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

За Критерієм 2 ОП відповідає рівню відповідності В. Вимоги підкритеріїв 2.1, а також 2.3-2.8 виконано повністю. Незначними недоліками за підкритерієм 2.2 є: певна невідповідність між ЗК, СК в профілі ОП та РНП ОК, слабе відображення взаємозв'язків між ОК в структурно-логічній схемі, відсутність компетентностей в РНП кваліфікаційної роботи магістра, застаріла література в РНП та практично повна відсутність зарубіжних англомовних видань у її переліку, в тому числі до курсів, які викладаються англійською мовою. Крім того, аналіз змістового контенту ОК15 ставить під сумнів можливість досягнення повною мірою ПРН13 здобувачами освіти по завершенню курсу та не засвідчує спроможність опанувати повною мірою теоретичні знання перед проходженням Асистентської практики. Існують незначні недоліки щодо актуалізації списку рекомендованої літератури за ОК15 в керунку збільшення кількості джерел, які б стосувались власне методики викладання, сучасних, інноваційних інструментів взаємодії зі здобувачами. Виявлені недоліки можна виправити при черговому перегляді та оновленні ОП до початку 2024-2025 н.р.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

На сайті Університету на сторінці Приймальної комісії у розділі Магістри розміщені Правила прийому на навчання за ОП (<https://vstup.knu.ua/#m-1>). Правила прийому чіткі і зрозумілі, містять загальні правила прийому, етапи вступної кампанії, графіки фахових випробувань, перелік вступних випробувань та вагові коефіцієнти, програми вступних випробувань, рейтинги і статистику вступу, вартість навчання за контрактом тощо. Також є відео-інструкція для реєстрації абітурієнтів для складання ЄВІ і ЄФВВ. На сайті географічного факультету на сторінці «Вступникам» (OP Магістр) <https://geo.knu.ua/vstup/or-magistr/> подано інформацію про освітню програму, критерії оцінювання фахових вступних випробувань та усю необхідну інформацію для абітурієнтів. Дискримінаційних положень в Правилах прийому не виявлено. ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання загалом враховують особливості ОП. Програма фахового вступного випробування включає питання з різних блоків географії туризму та рекреації. Однак, список рекомендованої літератури містить видання, найновіше з яких за 2007 рік https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2023/03/106_geogr_rekreacziyi_ta_turyzmu_fah_istryt_2023.pdf, тому потребує актуалізації. Розрахунок конкурсного балу базується на вагових коефіцієнтах: для єдиного вступного іспиту (тест загальної навчальної компетентності) – 0,2, для єдиного вступного іспиту (іноземна мова) – 0,2, для фахового іспиту – 0,6. Враховуючи те, що навчання на ОП проводиться українською й англійською мовою, у переліку вступних випробувань (<https://vstup.knu.ua/images/2023/3.2.pdf>) варто вказати «англійська мова» як іноземна. ЕГ робить висновок щодо часткової відповідності ОП цьому підкритерію.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Ці правила регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (розділ 11) http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність https://mobility.knu.ua/?page_id=804&lang=uk, Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти <http://vstup.univ.kiev.ua/userfiles/files/instruction.pdf>, Положенням про порядок перезарахування результатів навчання http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=798&lang=uk, Наказом Ректора «Про затвердження Порядку проведення в КНУ імені Тараса Шевченка атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року» http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_atestaciya_PK_2016.jpg. На сайті Відділу міжнародних зв'язків <https://international.knu.ua/> розміщена інформація про пропозиції академічного обміну. Відділ регулярно розсилає на факультети пропозиції щодо актуальних програм академічного обміну. Цю інформацію заступник декана розсилає на кафедри, старостам груп та студентському самоврядуванню. В університеті працює Відділ академічної мобільності <https://knu.ua/ua/dep/academic-mobile>, функцією якого є повний організаційний супровід здобувачів – учасників академічного обміну. Для здобувачів ОП визначені чіткі та зрозумілі правила, а студенти ознайомлені з процедурами визнання результатів навчання під час академічної мобільності. Конкретних випадків на ОП визнання результатів навчання за академічною мобільністю не було. ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ переконалася, що у ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. В Університеті розроблено Положення про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти Київського національного університету імені Тараса Шевченка <https://senate.univ.kiev.ua/?p=2271>, яке регулює порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті. Ці правила чіткі та зрозумілі. Студенти ознайомлені з такими можливостями, але конкретних випадків визнання результатів неформальної освіти здобувачів на ОП не було. ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому у магістратуру відповідають вимогам чинного законодавства, повна інформація для абітурієнтів є відкритою і доступною на сайті ЗВО та географічного факультету. Університет забезпечує чітку процедуру визнання результатів навчання здобувачів під час академічної мобільності та в неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабких сторін за Критерієм 3 не виявлено. Недоліки: 1. у програмі фахового вступного випробування у списку рекомендованої літератури немає видань після 2007 року; 2. одним із вступних випробувань на ОП Географія рекреації та туризму є іноземна мова, але не вказано саме англійську, яка є мовою викладання окремих ОК на ОП.

Рекомендації: 1. гаранту ОП оновити список рекомендованої літератури у програмі фахового вступного випробування у 2024 році; 2. деканові географічного факультету і голові приймальної комісії КНУ включити до переліку вступних випробувань на ОП Географія рекреації та туризму англійську мову як іноземну. Рекомендацію варто врахувати під час розроблення документів для вступної кампанії 2025 року.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Аналіз відомостей про СО, інформації, яка отримана під час проведення акредитаційної експертизи, надає підстави зробити висновок про повну відповідність ОП Географія рекреації та туризму за підкритеріями 3.1, 3.3 і 3.4. За підкритерієм 3.2 визначено часткову відповідність, оскільки виявлено незначні недоліки щодо неактуалізованого списку рекомендованої літератури у програмі фахового вступного випробування, а також щодо чіткого визначення у переліку вступних випробувань на ОП іноземної мови, зокрема англійської, якою проводиться навчання на ОП. Експертна група робить висновок про відповідність ОП Географія рекреації та туризму рівня В за Критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання за ОП регламентуються п.4 Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-p.4.pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). В умовах світової пандемії Covid-19, повномасштабного вторгнення, основою вибору форм та методів навчання стала Концепція впровадження дистанційного навчання в освітній процес КНУ імені Тараса Шевченка (<https://senate.knu.ua/?p=1458>). На зустрічах фокус-груп здобувачі повідомили, що під час освітнього процесу використовують ліцензовані версії Zoom, Google Meet. Уніфікований підхід у ЗВО до вибору платформи проведення занять відсутній, що засвідчує дотримання принципів академічної свободи. Аналіз робочих програм показав, що викладачі надають перевагу традиційним формам та методам навчання, на кшталт, лекцій, семінарських занять, консультацій, практичних занять (ОК5). Щодо самостійної роботи, то в робочих програмах зазначена кількість годин, передбачена на самостійне опанування матеріалу, однак не уточнюються форми, види та тематика самостійної роботи. Форми та методи навчання відповідають заявленим цілям та сприяють досягненню ПРН. На зустрічі викладачі декларують академічну свободу у виборі форм і методів навчання, оновленні змістового контенту в розрізі ОК. Фахові компетенції здобувачі набувають під час дискусій, аналітичної роботи, вирішенні конкретних ситуаційних завдань (ОК5), творчих завдань, створенні проєктів (ОК1, ОК8, ОК15). Проєктна діяльність передбачена в раках ОК9, ВБ3.1, де здобувачі створюють проєкти благоустрою території за власним вибором. Використання особистісно-орієнтованих технологій навчання реалізується через диференціацію завдань за рівнем складності відповідно до індивідуальних можливостей здобувачів, проведення індивідуальних консультацій, підготовку індивідуальних проєктів, індивідуально-орієнтований підхід до обрання тематики кваліфікаційних робіт. Інструменти взаємодії зі студентськими групами – Classroom, Google диск, Telegram. Локальний моніторинг рівня задоволеності методами навчання і викладання, що реалізуються під час освітнього процесу за ОП, систематично здійснюється централізовано через анкетування, а також у ході зустрічей завідувача кафедри, гаранта ОП та НППІ зі здобувачами, індивідуального спілкування. Статут КНУ імені Тараса Шевченка (<https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>) визначає студентоцентрований підхід як ключовий аспект у підготовці здобувачів за даною ОП. Здобувачі виступають повноправними учасниками освітнього процесу. На зустрічі фокус-груп вони декларують свою залученість до засідань кафедри, вченої ради факультету через представників студентського самоврядування, можливість ініціювати зміни під час оновлення та перегляду ОП, впливати на формування індивідуальної освітньої траєкторії через вибір тематики наукового пошуку, теми кваліфікаційної роботи магістра, бази проходження практики, вибіркової складової ОП тощо.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

ЕГ з'ясувала, що інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК доноситься здобувачам різними способами: зі слів здобувачів на початку кожного семестру відбуваються настановчі наради щодо організаційних питань освітнього процесу за участі представників студентського самоврядування; на першому занятті кожен з викладачів доносить усю інформацію в розрізі ОК, який забезпечує; потужним каналом інформування є сайт географічного факультету, де можна ознайомитись з робочими

програмами нормативних та вибіркового ОК (<https://geo.knu.ua/osvitniprogramy/os-bakalavr/>), розкладом занять, графіком навчального процесу, семінари тощо. Поточні зміни в освітньому процесі можна відстежувати на сторінці кафедри в соціальній мережі Facebook (<https://www.facebook.com/geoaknu/>). Систематичним є консультування здобувачів з гарантом ОП через електронну пошту, особистий кабінет навчальної платформи Triton, індивідуальні бесіди. Представники студентського самоврядування повідомили про роботу університетського чат-бота, факультетського чат-бота, які покликані на швидке розв'язання проблем, що турбують студентів, можливість замовити довідки, залишити скаргу (в т.ч. анонімно) тощо. Навчально-методичне забезпечення ОК представлене у вільному доступі на сайті географічного факультету в рубриці «Бібліотека» (<https://geo.knu.ua/>). Синергія таких різновекторних каналів донесення інформації, на думку ЗВО, дає можливість задовольнити потреби усіх учасників академічної спільноти й своєчасно інформувати їх щодо організації та змісту освітнього процесу. На запит ЕГ представлені витяги з протоколів засідання кафедри географії України, які засвідчують, щорічне обговорення на засіданнях кафедри результатів локального моніторингу, одним з питань якого є рівень задоволеності здобувачів станом інформаційно-комунікаційного забезпечення, своєчасності інформування щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП є одним з ключових аспектів у досягненні мети ОП – формування у здобувачів теоретичних знань та практичних навичок в області рекреації та туризму, географії, природокористування, достатніх для ефективного розв'язування складних задач та прикладних проблем. В освітній процес імплементовані методи навчання, засновані на дослідженнях. Як зазначено у відомостях СО, НПП застосовують авторські методики викладання, що ґрунтуються на результатах власних наукових досліджень, досвіді міжнародних ЗВО, де вони реалізують підвищення кваліфікації тощо. На зустрічі з НПП ЕГ з'ясувала, що результати їхніх наукових досліджень стають предметом дискусії під час навчальних занять, ресурсом для оновлення змісту ОК. Зустріч зі студентським самоврядуванням засвідчила діяльність в КНУ імені Тараса Шевченка Ради молодих вчених (<http://rnm.knu.ua/>), Наукового товариства студентів та аспірантів (НТСА) з представництвом на географічному факультеті (<https://cutt.ly/UNz1Jdp>). Щороку у ЗВО проводиться конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Шевченківська весна: Географія» (<https://cutt.ly/n8AOV5U>), в рамках якої здобувачі апробовують результати своїх наукових досліджень (М. Шинкарьов, О. Черченко, А. Пашкова та інші.) (<http://surl.li/rollc>). Кафедра географії України є ініціатором видання наукового журналу «Конструктивна географія та раціональне використання природних ресурсів» (<https://cutt.ly/IwoFeiQa>), де учасники академічної спільноти можуть публікувати результати наукових досліджень. Список спільних публікацій здобувачів, представлений грантом ОП, налічує 21 публікацію у наукових виданнях та 2 тези доповідей на конференціях упродовж 2021-2023 рр. На зустрічі випускників ЕГ мала можливість спілкуватись з випускницею, яка продовжила навчання за третім рівнем вищої освіти, що яскраво демонструє поєднання навчання і дослідження. У розрізі практик здобувачі залучаються до розробки проєктів, які мають прикладний характер. На кафедрі географії України реалізується НДР (2019-2023 рр.), до виконання якої залучені здобувачі (К. Охмак, Ю. Нікітчук), що підтверджено довідкою на запит ЕГ. Зі слів представників студентського парламенту у ЗВО реалізована система додаткових балів, яка мотивує здобувачів до наукового пошуку (+5 балів до рейтингу за кожен науковий публікацію). Здобувачі мають можливість брати участь у конференціях та отримувати грошове відшкодування при цьому (15-20% від фінансування факультету в рамках коштів, які виділяються Студентським парламентом університету, спрямовуються на наукову роботу студентів). Спираючись на Звіт наукової роботи географічного факультету за 2023 р. (<http://surl.li/rollc>), констатуємо про певне зниження публікаційної активності НПП кафедри географії України за останні два роки, однак в цілому в розрізі географічного факультету наукові здобутки НПП кафедри виглядають вагомо (24 наукові статті, 18 тез доповідей, 7 статей Scopus та WoS за кордоном).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення змістового контенту в розрізі ОК є безумовною вимогою сьогодення. На кафедрі географії України в цілому та в рамках реалізації акредитованої ОП зокрема цей процес також наявний. Зі слів гаранта, перегляд ОП має регулярний систематичний характер; на факультеті здійснюється внутрішній локальний моніторинг якості (представлені відповідні витяги з протоколів засідання кафедри географії України №12 від 19.05.2022 р., №11 від 20.06.2023 р.). На запит ЕГ представлено витяги з протоколів засідань робочої групи ОП Географія рекреації та туризму (№8 від 27.10.2021 р.; №9 від 29.10.2021 р.; №6 від 13.05.2021 р.; №7 від 17.05.2021 р.) із залученням різних груп стейкхолдерів. Так, з метою формування навичок аналітично-дослідної роботи до обов'язкового блоку ОП було введено ОК5 Науково-дослідницький практикум з фахової аналітики, розробки, управління дослідницькими проєктами й програмами в географії рекреації та туризму, а також оновлено зміст ОК1, ВБ3.6. За запитом здобувачів доповнено пул вибіркового фахових дисциплін ВБ3.5, ВБ2.2.3, ВБ2.1.3. З метою розширення можливостей в отриманні здобувачами психолого-педагогічних компетентностей, зокрема у напрямку педагогічної майстерності, було розділено ОК11 в редакції ОП 2021 р. на ОК15 Методика викладання профільних дисциплін у ЗВО (5 кредитів) та ОК11 Педагогіка та психологія вищої школи (5 кредитів). На відкритій зустрічі представниця Інституту географії НАН України підтвердила свою участь в оновленні ОП, зокрема в аспекті підсилення міждисциплінарного характеру ОП та включення ВБ3.8, ВБ2.2.3, ВБ3.5. На зустрічі фокус-групи з НПП викладачі кафедри декларують оновлення ОК як результат участі в розробці прикладних проєктів в колаборації зі стейкхолдерами (ОК12), як результат зміни до викликів часу, досвіду, який отримують здобувачі під час проходження практик (ВБ2.2.4). Зі звіту СО фіксуємо

оновлення ОК14 з урахуванням останніх наукових досягнень у сфері рекреаційної географії та регіонального розвитку; ОК5, ОК10 оновлені в результаті власних наукових досліджень викладачів. Зі слів гаранта, сприяє оновленню ОК комунікація з колегами-представниками академічної спільноти з інших ЗВО в рамках спільної участі в міжнародних конференціях, тренінгах, круглих столах тощо.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Питання, пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО, регламентовані Стратегією інтернаціоналізації діяльності ЗВО (<https://cutt.ly/vwoJECKZ>), Положенням про реалізацію права на академічну мобільність КНУ імені Тараса Шевченка (<https://cutt.ly/KNn3cZY>), Положення про організацію освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка (п. 11) (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf). Здобувачі повідомили про повну обізнаність щодо можливостей академічної мобільності. У даному керунку активно працюють Відділ академічної мобільності (<https://cutt.ly/QNn3VBM>) та Відділ міжнародних зв'язків (<http://international.knu.ua/>). ЕГ представлені сертифікати, що засвідчують практику міжнародних стажувань та підвищень кваліфікації викладачами кафедри географії України (Т. Купач, С. Дем'яненко – м. Варшава, Польща, 2020 р.; С. Гайдай – м. Краків, Польща, 2020 р.; Т. Купач – м. Рим, Італія, 2020 р.; О. Гринюк, С. Дем'яненко – м. Білосток, Польща, 2021 р.). Можливістю міжнародної академічної мобільності скористалась О. Мотузенко (Італія, 2021-2022 рр., 2023 р.). НПП стали учасниками міжнародного дослідницького проекту «Grey and Green in Europe: Elderly Living in Urban Areas, (GRAGE)» за Програмою Горизонт 2020, наукового дослідження «Інтеграція винахідників похилого віку у ринок інновацій», «Workshop «Preservazione del Patrimonio Gastronomico dell'Ucraina: le sfide e le opportunità per i prodotti tradizionali and IG» (зі звіту CO).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Відсутність уніфікованого підходу в ЗВО щодо вибору платформ для проведення занять, інструментів взаємодії зі здобувачами засвідчує дотримання принципів академічної свободи. Сильною стороною ОП є різновекторні канали інформування учасників освітнього процесу щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (університетський чат-бот, чат-бот географічного факультету, розміщення інформації у вільному доступі на сайті факультету, проведення упродовж перших тижнів щосеместру настановчих зборів, зустрічі з гарантами, спілкування з кураторами, інформування викладачами на першому занятті дисциплін). На акредитованій ОП реалізується поєднання навчання і досліджень, зокрема, студенти залучені до виконання НДР, публікують наукові статті, беруть участь в реалізації проектів. У ЗВО вироблений механізм мотивації здобувачів, які мають наукові досягнення (можливість оплати відрядження для участі в конференції в рамках фінансування студпарламенту факультету; нарахування додаткових балів до індивідуального рейтингу). На ОП реалізована практика систематичного перегляду та оновлення ОК за участі випускників, які підтвердили на зустрічі відповідної фокус-групи, що надавали пропозиції щодо удосконалення ОП і ці пропозиції були імplementовані в освітній процес. Аналогічні тези висловлювали на зустрічах і представники роботодавців.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Недоліки не виявлені. Відсутність практики участі здобувачів у конкурсах наукових робіт, студентських олімпіадах ЕГ не вважає слабкою стороною ОП, позаяк науково-дослідна робота здобувачів наявна в інших проявах, зокрема, участі у прикладних проектах під час виробничих практик, залученні до виконання НДР, яка реалізується на кафедрі тощо. Однак, в майбутньому реалізація таких форм наукової роботи, як участь здобувачів у конкурсах та студентських олімпіадах ще більше підсилить конкурентоспроможність представленої ОП. Роботодавці під час зустрічі виявили зацікавленість в розробці «Словника безбар'єрності», а також, з огляду на виклики часу, рекомендують розширити пул вибіркового дисциплін курсами щодо інклюзивності в туризмі, туризму місцями пам'яті. ЕГ рекомендує під час чергового оновлення ОП розглянути можливість доповнення вибіркового блоку фахових дисциплін курсами вказаного спрямування. У наступному навчальному році ЕГ рекомендує залучити здобувачів до конкурсів наукових робіт та олімпіад. ЗВО продемонстрував значні можливості щодо інтернаціоналізації діяльності, представник Відділу академічної мобільності ознайомила з низкою можливостей залучення до програм міжнародного обміну, в т.ч. і віртуального обміну. Однак, здобувачі акредитованої ОП демонструють низьку активність в даному керунку. Рекомендуємо упродовж 2024-2025 н.р. розробити систему популяризації, мотивації студентів до участі в програмах міжнародного обміну. Ця рекомендація не є обов'язковою для впровадження, проте дозволить розширити можливості майбутнього працевлаштування здобувачів. У процесі експертизи виявлено, що в робочих програмах ОК зазначена кількість годин, передбачена на самостійне опанування матеріалу, однак не уточнюються форми, види та тематики самостійної роботи. Рекомендуємо до початку наступного навчального року дослідити доцільність розширення форм та тематики самостійної роботи для глибшого розуміння здобувачами, які види самостійної роботи передбачені в розрізі ОК і яким чином вони будуть

оцінені (до прикладу, опрацювання додаткової бібліографії, підготовка есе, калькуляція розробленого туристичного маршруту, підготовка презентаційних матеріалів тощо).

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Вимоги за підкритеріями 4.1-4.5 виконані повною мірою. Відсутність слабких сторін та інноваційних практик дозволяє оцінити відповідність за Критерієм 4 на рівні В.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюються відповідно до Положення про організацію освітнього в КНУ імені Тараса Шевченка (<https://tinyurl.com/msvsn7fd>). Оцінювання результатів навчання відповідає вимогам ЄКТС та Стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Контрольні заходи спрямовані на перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти й досягнення програмних результатів навчання. Додатковою формою контролю, що підвищує рівень об'єктивності оцінювання знань здобувачів, є факультетський контроль, який щосеместрово проводить деканат. Викладачі на перших заняттях ознайомлюють здобувачів освіти з критеріями оцінювання, про що зазначили на фокус-групах як НПП, магістранти, так і випускники. Також у кожній РНП ОК описані форми оцінювання, кількість балів за різні види роботи, умови допуску до іспитів. Ці критерії доступні для самостійного ознайомлення студентами в РНП ОК, що розміщені на сайті факультету, так і в персональному кабінеті в інформаційній системі Університету «Triton». Забезпечення балансу в розподілі оцінок зазвичай досягається за допомогою різноманітних типів завдань та методів оцінювання, таких як контрольні опитування у письмовій (тестовій) формі, практичні роботи, самостійні завдання, есе та ін. Це дозволяє здійснити всебічну перевірку якості знань студентів та перевірити досягнення навчальних результатів програми. Критерії оцінювання здобувачам вищої освіти зрозумілі, про що вони повідомили на онлайн зустрічах з ЕГ. Однак, перевірка РНП ОК (ОК 09, 10, 11, 14) не надала можливості встановити кількість балів, яка відводиться на оцінювання самостійної роботи. ЕГ звертає увагу на необхідність перегляду РНП в контексті розподілу кількості балів, відведених на оцінювання самостійної роботи.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Атестація здобувачів вищої освіти за ОП «Географія рекреації та туризму» здійснюється відповідно до вимог Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 106 Географія галузі знань 10 Природничі науки для другого (магістерського) рівня вищої освіти (Наказ МОН України від 11.05.2021 р. № 519) у формі захисту кваліфікаційної роботи. Здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу (<https://tinyurl.com/msvsn7fd>). Вимоги до кваліфікаційної роботи сформульовані у Методичних рекомендаціях (https://geo.knu.ua/wp-content/uploads/2024/01/ok_13_tutorial_diploma_magistr.pdf), розроблених НПП, які залучені до викладання на даній ОП. Атестація проходить у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційні роботи оприлюднено в репозитарії бібліотеки КНУ імені Тараса Шевченка (<https://ir.library.knu.ua/handle/123456789/31>). Всі роботи перевіряються на текстові збіги авторизованою антиплагиатною системою Unicheck. Разом з тим, ЕГ звернула увагу на необхідність оновлення методичних вказівок для написання кваліфікаційних робіт в контексті редагування тексту методичних вказівок (на окремих сторінках замість кваліфікаційної роботи згадується курсова робота (С. 7, 10, 12)).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Проведення контрольних заходів регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (<https://tinyurl.com/msvsn7fd>), Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії КНУ імені Тараса Шевченка (<https://tinyurl.com/49yz8ps3>), Порядком вирішення конфліктних ситуацій (<https://tinyurl.com/mse8hpm8>), Тимчасовим порядком проведення заліково-екзаменаційної сесії та підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУ імені Тараса Шевченка (<https://tinyurl.com/2j7b4k2x>). Відповідно до політики відкритості всі документи є оприлюдненими на офіційному сайті ЗВО (<https://knu.ua/ua/official>). На фокус-групі здобувачі освіти та випускники позитивно оцінили об'єктивність екзаменаторів, зазначили, що обізнані з правилами проведення контрольних заходів та порядком вирішення конфліктних ситуацій і процедурою повторного проходження контрольних заходів. Під час зустрічі з'ясовано, що конфліктних ситуацій на ОП не було. У ЗВО налагоджений системний моніторинг якості освіти на ОП «Географія рекреації та туризму», куди включено питання об'єктивності оцінювання. На запит ЕГ надано протоколи кафедри щодо обговорення результатів локального моніторингу якості викладання на ОП, у т.ч. зрозумілості студентами критеріїв оцінювання, своєчасності інформування викладачами про контрольні заходи. Результати опитування свідчать про достатньо високий рівень задоволеності викладачів на ОП. ЕГ відзначає повну відповідність ОП цьому підкритерію.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності у ЗВО регулюється низкою нормативних документів (<https://tinyurl.com/2d4phyer>, <https://tinyurl.com/53u58d4m>, <https://tinyurl.com/yjc3m78j>). На факультеті діє Комісія з академічної доброчесності географічного факультету (голова – В. Пасько), нормативні документи з академічної доброчесності оприлюднено на сайті факультету (<https://tinyurl.com/5n6urxr3>). Інструментом протидії порушенням академічної доброчесності є перевірка робіт на плагіат. На фокус-групі представники бібліотеки зазначили, що для перевірки робіт на академічний плагіат використовуються засоби сервісу Unicheck, висновок про перевірку долучається до пакета супровідних документів до захисту кваліфікаційної магістерської роботи. Для забезпечення високої якості перевірки створений репозитарій кваліфікаційних робіт (<https://tinyurl.com/226sscu4>). На географічному факультеті встановлений максимальний граничний відсоток текстових збігів у кваліфікаційних роботах магістрантів в обсязі до 40%, що підтверджено витягами з протоколів засідань вченої ради, наданих на запит ЕГ. Перевірка наданих на запит довідок про унікальність кваліфікаційних робіт на ОП свідчить про їхню високу оригінальність. Під час зустрічі з менеджментом ЗВО, гарантом та випускниками було встановлено, що перевірку на запозичення проходять кваліфікаційні роботи у повному обсязі на безоплатній основі. Повторна перевірка здійснюється за кошти авторів відповідно до п. 4.11 Положення про систему виявлення та запобігання академічного плагіату у КНУ імені Тараса Шевченка. ЗВО популяризує академічну доброчесність, бере участь у проекті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти», про що повідомили на зустрічі представники студентського самоврядування. Актив студентського самоврядування запевнив, що постійно проводить заходи з популяризації академічної доброчесності та моніторить стан забезпечення дотримання академічної доброчесності шляхом опитування НПП та студентів, однак результати цих опитувань, як і інформація про проведені заходи, не оприлюднені на сайті географічного факультету. Принципи академічної доброчесності також доносяться до здобувачів освіти через кураторів, наукових керівників, викладачів у межах ОК. На зустрічі з НПП О. Рихліцька запевнила, що принципи академічної доброчесності розглядаються окремим питанням в ОКоз Професійна та корпоративна етика. Під час зустрічей зі здобувачами та випускниками було з'ясовано, що вони ознайомлені та обізнані з політикою, стандартами й процедурами дотримання академічної доброчесності у ЗВО. Конкретних фактів порушень академічної доброчесності на ОП не встановлено. ЕГ рекомендує ЗВО здійснювати повторну перевірку кваліфікаційних робіт безкоштовно, оскільки це перетворить використання програмного забезпечення з перевірки на текстові збіги з інструменту контролю на інструмент допомоги здобувачам, й оприлюднювати на сайті факультету інформацію про проведені заходи з академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильні сторони. На ОП використовується широкий спектр форм контрольних заходів та оцінювання здобувачів вищої освіти. Критерії оцінювання оприлюднюються викладачами на першому занятті з кожної ОК, у т.ч. процедура проведення контрольних заходів, шкала оцінювання навчальних досягнень, залікові та екзаменаційні вимоги. Інформація про оцінювання прописана в РНП ОК. Чітка та зрозуміла процедура оскарження результатів оцінювання. Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у ЗВО прозорі та зрозумілі. Для запобігання плагіату в наукових роботах, у т.ч. кваліфікаційних роботах, ЗВО проводить безоплатну перевірку наукових текстів на наявність запозичень з використанням авторизованої антиплагіатної системи Unicheck. Позитивні практики. Участь у проекті «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти». Систематичне проведення заходів, спрямованих на популяризацію академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкою стороною є відсутність оприлюднених заходів з академічної доброчесності, проведених для здобувачів даної ОП на сайті географічного факультету. Недоліки: за окремими робочими програмами ОК, неможливо встановити, яка кількість балів відводиться на оцінювання самостійної роботи. ЕГ рекомендує до наступного 2024-2025 навчального року запровадити обов'язкове оприлюднення на сторінці географічного факультету проведених заходів з академічної доброчесності, оновлення методичних вказівок для написання кваліфікаційних робіт та проведення повторної перевірки кваліфікаційних робіт безкоштовно, оскільки це сприятиме формуванню культури використання програмного забезпечення з перевірки на текстові збіги як інструментарію дієвої допомоги у подальшій освітньо-науковій або експертно-аналітичній діяльності.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 5 на рівні В частково за підкритерієм 5.1 (за деякими робочими програмами окремих ОК, наприклад, неможливо встановити, яка кількість балів відводиться на оцінювання самостійної роботи), за підкритерієм 5.2 (методичні рекомендації для написання кваліфікаційних робіт потребують певної корекції). Загалом за іншими підкритеріями ОП має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками даного критерію, а саме форми атестації здобувачів вищої освіти дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання, відповідають вимогам стандарту вищої освіти; визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності. Таким чином, всі підкритерії Критерію 5 характеризуються загальною відповідністю Стандарту, сприяють досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання. Виявлені недоліки є некритичними й можуть бути усунені в робочому порядку до 1 вересня 2024 р. ЕГ приходить до висновку про відповідність освітньої програми за Критерієм 5 рівню В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз таблиці 2 Відомостей про самооцінювання ОП засвідчує, що академічна та професійна кваліфікація НПП, залучених до реалізації ОП, відповідає вимогам ліцензійних умов для здійснення освітньої діяльності, відповідно до освіти, наукових ступенів та/або вчених звань, а їхні наукові інтереси та публікації відповідають тим ОК, які вони викладають. На ОП викладають 15 НПП, з яких усі мають науковий ступінь та вчене звання. Зокрема, викладає 4 доктори наук, з них 3 мають вчене звання професор. При підборі викладачів враховано їх професійний досвід. Так, ОК04 викладає д.філос.н, проф. Л.І. Сидоренко, ОК05 – к.геогр.н., доц. С.І. Уліганець, ОК11 – к.псих.н., доц. А.Ю. Трофимов, ОК15 – д.геогр.н., проф. П.О. Масляк. НПП, які беруть участь у реалізації ОП, мають високий рівень академічної та професійної кваліфікації, що підтверджено відповідними документами про освіту та наукові ступені. Вони є визнаними експертами в Україні у галузі географії та користуються авторитетом в науковій і освітянській спільноті. Викладачів залучають до проведення лекцій в інших ЗВО України. Так, О. Аріон провела гостьову лекцію на тему «Географічні зазначення та традиційні продукти як ресурс туризму і розвитку сільських громад» в рамках заходів, присвячених до 100-річчя Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (<https://tinyurl.com/2wsdhfdn>). Всі НПП мають наукові публікації, що відповідають змісту тих ОК, які вони викладають. Більшість НПП мають публікації у журналах, що індексуються у наукометричних базах Scopus та Web of Science. На фокус-групах здобувачі освіти й випускники даної ОП підкреслили високу якість викладання навчальних дисциплін. На запит ЕГ було надано протоколи засідань кафедр, на яких розглядалися результати локальних моніторингів якості викладання на ОП. Опитування проводилося у формі бесіди на платформі Zoom. За результатами опитування всі здобувачі задоволені якістю викладання. ЕГ рекомендує посилити публікаційну активність у наукометричних базах Scopus та Web of Science тих НПП, у яких такий вид публікацій відсутній (Л. Сидоренко, Н. Головка, С. Гайдай).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Відбір НПП для викладання за ОП «Географія рекреації та туризму» здійснюється відповідно до Порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ імені Тараса Шевченка (<https://senate.knu.ua/?p=1863>), у якому чітко описані всі вимоги до претендентів та необхідний перелік документів. Також перелік вакантних посад оприлюднюється на сайті ЗВО (<https://senate.knu.ua/?p=1149>). Відбір на вакантні

посади здійснюється на основі конкурсу. На фокус-групі начальник відділу кадрів О. Іванченко запевнив, що перелік вакантних посад оприлюднюється на сайті ЗВО (<https://senate.knu.ua/?p=1149>) та публікується в «Урядовому кур'єрі». На зустрічі адміністрація університету зазначила, що для обрання за конкурсом претендент на посаду повинен відповідати всім вимогам, зазначеним у порядку конкурсного відбору та відповідати відповідності мінімум 4 пунктам п. 30 Ліцензійних вимог провадження освітньої діяльності. Також, відповідно до п. 1.11 Порядку конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників у КНУ імені Тараса Шевченка (<https://senate.knu.ua/?p=1863>) наявна практика переукладання контрактів. ЕГ встановила, що проведення конкурсного відбору здійснюється в умовах прозорості, відкритості, додержання законності, об'єктивності та обґрунтованості рішень конкурсною комісією та має повну відповідність ОП цьому підкритерію.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

КНУ імені Тараса Шевченка активно залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. У ЗВО створена та діє Рада роботодавців (<https://tinyurl.com/4r38rt5h>), а на сайті географічного факультету представлені підприємства-партнери, з якими заклад тісно співпрацює (<https://tinyurl.com/utrdjsca>). На фокус-групах керівництво ЗВО та НПП підтвердили, що на постійній основі залучають роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу, зокрема на етапі рецензування ОП, у процедурах її перегляду та модернізації, участі в державних екзаменаційних комісіях в якості голови (А. Степаненко, О. Розметова та ін.), різноманітних наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо. Під час зустрічі роботодавці підтвердили свою участь в названих процедурах, як і врахування їхніх побажань (О. Деркач, Т. Гринюк, Є. Самойленко). Позитивним є залучення роботодавців до організації виробничої практики здобувачів (<https://tinyurl.com/4r4wpx3f>), що підтвердили на онлайн-зустрічі керівниця туристичного центру ТК Буковель Т. Гринюк та заступник директора Департаменту культури та туризму КОДА, начальник управління туризму Є. Самойленко (<https://tinyurl.com/22vmuw4w>). Кафедра активно співпрацює зі стейкхолдерами, проводячи зустрічі з головами ОТГ для розширення можливостей студентів проводити наукові дослідження, стажування, проходження практики та можливості реалізовувати спільні проекти (<https://tinyurl.com/bdfn9w4r>). ЕГ відзначає повну відповідність ОП цьому підкритерію.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Під час онлайн зустрічей ЕГ переконалася, що ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців на громадських засадах та умовах взаємовигідної співпраці. Приклади залучення роботодавців до онлайн-зустрічей, гостьових лекцій та майстер-класів наведені у ВСО ОП та на сторінці соціальної мережі кафедри в Facebook: онлайн-зустріч з керівницею Туристичного центру Буковель Т. Гринюк (2024) (<https://tinyurl.com/yu2djd2w>), гостьова лекція директорки КЗ КОР «Вишгородський історико-культурний заповідник», експертки Українського культурного фонду та Українського інституту книги, членкині Експертної ради з нематеріальної культурної спадщини В. Литовченко на тему «Всесвітня спадщина ЮНЕСКО в Україні» (2023) (<https://tinyurl.com/4rnhuarr>), відкрита лекція к.геогр.н., старшого наукового співробітника відділу ландшафтознавства Інституту географії НАН України О. Голубцова «Ландшафтне планування в Україні» (2023) (<https://tinyurl.com/y22zrevf>), гостьова онлайн-лекція заступника директора Департаменту культури та туризму КОДА, начальника управління туризму Є. Самойленка «Ризики в туризмі в період невизначеностей та небезпек» (2023) (<https://tinyurl.com/mwfbt5sj>), відкрита зустріч із в.о. Президента Українського географічного товариства В. Олещенком (2023 р.) (<https://tinyurl.com/4umprjsb>), відкрита зустріч-лекція з Головою Державного агентства розвитку туризму України М. Олесків (2022) (<https://tinyurl.com/4w5rwd3>). До аудиторних занять також епізодично залучаються закордонні професіонали-практики – Март Рейманн з Таллінського університету (2021) (<https://tinyurl.com/5n7rdjan>). ЕГ фіксує повну відповідність ОП цьому підкритерію.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток НПП КНУ імені Тараса Шевченка регулюється «Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» (2022) (<https://tinyurl.com/8unk9t68>). У ЗВО діють Інститут післядипломної освіти (<http://www.ipe.knu.ua/>) та відділ забезпечення якості освіти та Відділ академічної мобільності (<https://tinyurl.com/3ze9vryt>), які забезпечують організацію та координацію підвищення кваліфікації. Викладачі ОП регулярно проходять стажування/підвищення кваліфікації. Так, О. Мотузенко пройшла підвищення кваліфікації за видом навчання «Управління проектами місцевого розвитку (УП-10)» у рамках Шведсько-українського проекту підтримки децентралізації в Україні DESPRO (2020), І. Кочеткова – стажування в Eastern European Center of the Fundamental Researchers (2021), Т. Купач – стажування в Geneva Water Hub and the University of Geneva, Switzerland (2022), В. Удовиченко – міжнародне післядипломне практичне стажування в Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Польща (2020), С. Дем'яненко – стажування в Університеті Collegium Civitas у м. Варшава, Польща (2020) та взяла участь Програми Горизонт 2020, в рамках проведення наукових досліджень за напрямом «Інтегральна туристична пропозиція для людей похилого віку» у межах міжнародного проекту H2020-MaRI Складовської Кюрі-RISE, "GRAGE-Зелений та Сирій в Європі: люди похилого віку, які мешкають у міських районах" (2020). В. Удовиченко взяла участь у міжнародних конгресах: Міжнародний ювілейний географічний конгрес IGU-

UGI 2022 (м. Париж, Франція, 2022), XXXIV Міжнародний географічний конгрес (Генеральна Асамблея), дистанційна (м. Стамбул, Туреччина, 2021). Також, викладачі є знаними фахівцями у своїх сферах та є авторами монографій, навчальних посібників, підручників, які використовуються в освітньому процесі інших ЗВО. Всі викладачі проходять стажування та програми підвищення кваліфікації, беруть участь у міжнародних стажуваннях, наукових проєктах, конференціях та семінарах, пишуть наукові роботи із залученням здобувачів освіти. Однак, вивчення табл. 2 ВСО та документів про підвищення кваліфікації, наданих ЗВО на запит в контексті підвищення кваліфікації показало, що не в усіх викладачів є необхідна кількість у 6 кредитів (А. Трофімов (3 кредити ЄКТС), С. Гайдай (4 кредити ЄКТС), Л. Сидоренко (0,8 кредита ЄКТС)). ЕГ звертає увагу ЗВО на необхідність регулярного підвищення кваліфікації викладачів, враховуюче те, що відповідно до п. 1.10 «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників» (2022) (<https://tinyurl.com/8unk9t68>) обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації впродовж 5 років не може бути меншим, ніж 6 кредитів ЄКТС.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Зі звіту самооцінювання та при інтерв'юванні НПП, адміністративного персоналу ЕГ встановила, що в КНУ імені Тараса Шевченка розроблена та діє чітка система заохочення НПП за високі показники в освітньо-науковій діяльності, яка передбачає матеріальне та моральне заохочення через преміювання НПП, стипендії молодим вченим. Позитивним моментом є те, що в НПП, які відзначені почесними званнями Університету, мають посадовий оклад вище на 15%, один раз на п'ять років викладачі мають право отримати творчу відпустку зі збереженням заробітної плати для підвищення науково-педагогічної кваліфікації. За високі показники в освітньо-науковій діяльності НПП отримують відзнаки та нагороди, так П. Масляк нагороджений почесною грамотою НАНУ (2019), володар багатьох міністерських, академічних та галузевих наукових відзнак; С. Уліганець – подяка Міністерства освіти і науки України (2019); О. Гринюк – грамота ректора (2019), О. Мотузенко – подяка Міністерства освіти і науки України (2019). Позитивною практикою, що стимулює розвиток викладацької майстерності, є проведення НПП відкритих занять, семінарів з подальшим їх обговоренням. ЗВО проводить навчання за програмою підвищення кваліфікації «Роль гарантів освітніх програм у розбудові внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти», Міжнародну науково-практичну конференцію «Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості у ЗВО: інструменти та виклики», здійснює комплексну підтримку та розвиток викладацької майстерності шляхом активностей, що популяризуються відділом забезпечення якості освіти Університету (<https://tinyurl.com/5xxcuxnf>). ЕГ фіксує повну відповідність ОП цьому підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

До викладання на ОП залучені знані в Україні фахівці з географії, які мають авторитет у науковій та освітній спільноті. ЗВО стимулює професійний розвиток і викладацьку майстерність НПП, відзначає грошовими нагородами, грамотами, подяками тощо. До освітнього процесу долучаються роботодавці, професіонали-практики. Роботодавці беруть участь в організації та реалізації освітнього процесу в рамках практичної підготовки магістрантів згідно з укладеними угодами та здійснюють рецензування ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Суттєвих недоліків не виявлено. Слабкі сторони: відсутнє підвищення кваліфікації чи закордонних стажувань у окремих викладачів, відсутність у деяких НПП публікацій у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science. ЕГ рекомендує ЗВО активніше мотивувати НПП, залучених до викладання на ОП, проходити програми підвищення кваліфікації, міжнародні стажування в обсязі 6 кредитів ЄКТС впродовж 5 років.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЕГ вважає, що ОП відповідає вимогам критерію 6 на рівні В повністю за підкритеріями 6.2, 6.3, 6.4, 6.6 та частково за підкритеріями 6.1, 6.5. Академічна та професійна кваліфікація НПП, які залучені до викладання на ОП, дозволяє забезпечити досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. Процедура конкурсного відбору НПП прозора та дозволяє визначити необхідний рівень їхнього професіоналізму. За підкритерієм 6.1 наявні певні недоліки, зокрема, відсутні публікації в НПП в наукових виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus

та Web of Science. За підкритерієм 6.5 відсутній необхідний обсяг кредитів ЄКТС в контексті підвищення кваліфікації у окремих викладачів. Виявлені недоліки не мають суттєвого впливу на якість підготовки здобувачів вищої освіти та підлягають виправленню у термін до 1 вересня 2024 р.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ переконалась, що матеріально-технічні ресурси є достатніми для досягнення програмних результатів за ОП. На ОП функціонує лабораторія геоінформатики та туризму. Для забезпечення освітнього процесу за ОП наявні навчальні карти, навчальні аудиторії з проекторами та комп'ютерні класи із ліцензованим програмним забезпеченням QGIS (зокрема, версія QGIS3.32.1-Lima) та супутні програми (SAGA; GRASS), в межах практичної підготовки здобувачів використовується на умовах GNU GENERAL PUBLIC LICENSE (стандартної публічної ліцензії більшості програм Free Software Foundation software, на безоплатних умовах вільного використання та поширення), програмне забезпечення ESRI. В корпусі, де знаходиться географічний факультет КНУ імені Тараса Шевченка, розміщена наукова бібліотека на 132000 примірників та читальна зала. Здобувачі та НПП підтвердили, що в бібліотеці наявна профільна література за фахом. Необхідне навчально-методичне забезпечення також оприлюднюється в репозитарії Університету (<https://ir.library.knu.ua>) та на сайті географічного факультету (<https://geo.knu.ua/biblioteka>). Для реалізації дистанційного навчання за ОП використовується Zoom, Google Meet та університетська система Triton. Аналіз компетентностей та ПРН освітньої програми надає можливість зазначити, що наявне матеріально-технічне забезпечення ЗВО є достатнім для їхнього досягнення.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення фокус-груп усі респонденти (адміністрація факультету, НПП, здобувачі) підтвердили можливість безоплатного доступу до всіх матеріально-технічних ресурсів, у тому числі безоплатний доступ до мережі Інтернет за технологією Wi-Fi. Заступник декана О. Гринюк наголосив на безоплатному доступі до корпоративних акаунтів Zoom, Google Meet, Scopus та Web of Science, електронної пошти та університетської системи Triton. Здобувачі, директор наукової бібліотеки та декан географічного факультету під час зустрічей підтвердили, що безоплатний та вільний доступ учасників освітнього процесу забезпечується і в період дистанційного навчання.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час огляду матеріально-технічної бази ЕГ переконалась, що освітнє середовище є безпечним для усіх учасників освітнього процесу. Так, на вході до корпусу розміщено інструкції з техніки безпеки, пропуск до корпусу здійснюється через турнікет, вздовж холу на усіх поверхах наявні маршрути до укриттів, які розраховані на 650-700 осіб та облаштовані вбиральною, водою, телефоном, навігацією. Також в укриттях наявні пожежні щити, аптечки, ліхтарі та плани евакуації. Під час повітряної тривоги на факультеті здійснюється відповідне оголошення зі спеціально обладнаного приміщення (диспетчерської). Усі учасники освітнього процесу підтвердили, що у випадку оголошення повітряної тривоги в корпусі здійснюється евакуація до університетського укриття, або до приміщення метрополітену. У випадку дистанційного навчання відбувається переривання освітнього процесу. Факультет проводить тренування з техніки безпеки. Задля безпеки на факультеті наявні пожежні гідранти. Для задоволення потреб та інтересів здобувачів на факультеті наявні гардероб, автомати з їжею, буфет, кафетерій, в холі на поверхах розташовуються коворкінг-простори для здобувачів. Біля входу до корпусу факультету облаштована велопарковка. Здобувачі підтвердили можливість безоплатного та вільного доступу до ресурсів. Здобувачі мають право вільно користуватись спортивним комплексом КНУ імені Тараса Шевченка, який поєднує одразу кілька видів спортивної діяльності (футбол, плавання, гімнастика, тренажерна зала, шахи). Гуртожитки ЗВО оснащені спортивною та читальною залами, пральною та душовою, мають поруч необхідну соціально-побутову інфраструктуру.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

За словами заступника декана з виховної роботи О. Гринюка, на факультеті здійснюються різноманітні заходи з патріотичного виховання, змагання з орієнтування, день залікової книжки, зустрічі випускників, футбольні та волейбольні матчі. Інформацію про ці заходи також зазначено на офіційному сайті географічного факультету у розділі "Новини" (<https://geo.knu.ua/povnyu>). Консультативну підтримку здобувачі освіти отримують з різноманітних джерел: інформаційні стенди на факультеті, розклад у форматі qr-кодів. Студенти підтвердили змогу

отримання консультативної допомоги від адміністрації Університету та факультету, кураторів академічних груп та студентського самоврядування. Для провадження соціальної підтримки в Університеті функціонують соціально-психологічна служба та Університетська клініка. Також юридичний відділ Університету за потреби надає допомогу здобувачам з юридичних питань. Випускники підтвердили високий рівень зацікавленості викладачів та адміністрації у розв'язуванні проблем, якщо такі виникали. Також колишні та нинішні здобувачі освіти зазначили дружню та невимушену атмосферу, що панує на факультеті.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Експертна група переконатась, що на географічному факультеті КНУ імені Тараса Шевченка створені достатні умови для осіб з особливими потребами. Так, біля входу до корпусу розташовані пандус та паркування для осіб з особливими потребами. У приміщенні університету функціонують ліфти та вбиральні для осіб, що мають особливі потреби. Університет надає комплексну допомогу в організації освітнього процесу усім здобувачам ОП у випадку виникнення у них потреби в організації особливих умов для навчання.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика вирішення конфліктних ситуацій регламентована «Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, «Порядком вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/qqaxt>), «Порядком запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/gurmu>), «Пам'яткою норм етичної поведінки для учасників освітнього процесу Київського національного університету імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/dkltx>). В «Етичному кодексі університетської спільноти» (<http://surl.li/bftod>) прописана процедура врегулювання згаданих конфліктних ситуацій. Під час спілкування декан географічного факультету С. Запотоцький зазначив, що спочатку комісія з розгляду відповідних питань створюється на факультеті із подальшою можливістю винесення на рівень університету. Студентське самоврядування залучене до процедури врегулювання конфліктних ситуацій. Можливість здобувачів анонімно надавати звернення щодо виникнення конфліктних ситуацій забезпечується через чат-бот. Студенти підтвердили свою обізнаність у відповідних процедурах.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

На думку ЕГ, позитивною взірцевою практикою за ОП за критерієм 7 є розгалужена матеріально-технічна база в контексті задоволення потреб здобувачів освіти (спортивний комплекс, велопарковка, заклади харчування, коворкінг-простори), яка забезпечує комплексне опанування як самою ОП, так й забезпечує різноманітні аспекти соціальних питань студентів, сприяє їхньому всебічному розвитку та якісному навчанню. У межах підкритерію 7.1 слід відзначити наявне у вільному доступі для здобувачів ОП навчально-методичне забезпечення. Сильною стороною критерію 7 є наявність лабораторії геоінформатики та туризму та власної факультетської бібліотеки із вільним доступом як в офлайн, так і в онлайн режимах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін та недоліків за критерієм 7 не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Взірцевість ОП за підкритерієм 7.3, а саме розгалужена матеріально-технічна база в контексті задоволення потреб здобувачів (спортивний комплекс, велопарковка, заклади харчування, коворкінг-простори та ін.), наявність обладнаних укриттів та системи оповіщення про повітряну тривогу; та повна відповідність за іншими підкритеріями (доступ до навчально-методичного забезпечення ОП, широкий спектр систем інформаційної підтримки здобувачів, доступне навчально-методичне забезпечення) мають ознаки зразковості та можуть бути використані іншими ЗВО як приклад формування потужного інфраструктурного середовища. Враховуючи вищезазначене, а також відсутність слабких сторін, ОП відповідає рівню А за критерієм 7.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

На підставі аналізу відомостей про самооцінювання, нормативних документів ЗВО, інформації з сайту географічного факультету, опитування фокус-груп і отриманих на запит документів ЕГ встановила, що перегляд ОП відбувся двічі у 2021 році. Було узгоджено ОП з Наказом Міністерства № 810 «Про затвердження Зміни № 10 до національного класифікатора ДК 003:2010» та положень Концепції вивчення іноземних мов студентами неспеціальних факультетів КНУ імені Тараса Шевченка. Також приведено ОП у відповідність до Стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 Географія (протоколи засідань надано на запит). Зміни торкнулися переліку і змісту обов'язкових і вибіркового ОК. Процедура перегляду ОП відбувалася згідно з наказом Ректора від 11.08.2017 року за №729-32 «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форм опису освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми, структурних вимог до інформаційного пакету, форм робочої навчальної програми дисципліни й форми представлення інформації про кваліфікацію науково-педагогічного працівника» http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Nakaz_Form_Doc-729-32_11-08-2017.pdf, Положення про організацію освітнього процесу, розділ 12 (дві редакції документа) http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу <https://knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>. Гарант і робоча група періодично спілкуються з НПП, які забезпечують освітній процес, роботодавцями, які керують виробничими практиками здобувачів, для з'ясування нових вимог до випускників ОП, актуальних тенденцій на ринку праці, які потрібно врахувати в ОП. У кінці кожного семестру відбуваються бесіди зі студентами щодо якості освітнього процесу (надано на запит). ЕГ з'ясувала, що ЗВО послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП з урахування пропозицій НПП, роботодавців і здобувачів. Проєкт ОП був оприлюднений на сайті факультету і була надана можливість надсилати рекомендації від стейкхолдерів <https://geo.knu.ua/old/uk/vsi-novini/1014-obgovorennya-redaktsij-osvitnikh-program.html> ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ЕГ встановила, що здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Студенти надають свої пропозиції в усному спілкуванні з викладачами під час щорічного локального моніторингу якості освітнього процесу на ОП (надано на запит). О. Саакянц на фокус-групі повідомив, що надавав рекомендацію розширити варіативність баз практик. 13.05.2021 р. на засіданні РГ, де обговорювалися пропозиції до зміни ОП Географія рекреації та туризму, були присутні і брали участь в обговоренні студенти А. Сіромаха і Д. Боль. У засіданні РГ 27.10.2021 р. щодо перегляду ОП брали участь студенти 2 року навчання А. Сіромаха, Д. Боль і студенти 1 року навчання Д. Козарез, К. Корнева. Вони внесли ряд пропозицій для удосконалення ОП (надано на запит). Студенти мали змогу надати свої рекомендації через сайт факультету, де розміщений проєкт ОП. В оновленій редакції ОП враховано побажання студентів і запроваджено ОК «Управління розвитком рекреації та туризму: територіальне планування, рекреаційний благоустрій та зонінг», а також внесено зміни до Науково-дослідницького практикуму з фахової аналітики, розробки, управління дослідницькими проєктами й програмами в географії рекреації та туризму. Представники студентського самоврядування географічного факультету залучені до розгляду і затвердження змін до ОП як члени Науково-методичної комісії і Вченої ради факультету. Студентське самоврядування щосеместрово проводить комплексне опитування здобувачів факультету, співпрацює з адміністрацією факультету та доносить ідеї щодо удосконалення освітнього процесу. Здобувачі та представники студентського самоврядування підтвердили свою партнерську участь у процедурах перегляду ОП. ЕГ вважає, що варто запровадити на рівні ОП ще й анонімне анкетування, яке дозволить ефективніше моніторити якість освітнього процесу. ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЕГ з'ясувала, що роботодавці безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Кафедра географії України має укладені договори про співпрацю з установами та організаціями (Управління туризму Київської обласної державної адміністрації, Управління туризму і промоцій Київської міської адміністрації, Управління з питань туризму і курортів Миколаївської обласної адміністрації, НПП «Голосіївський», Вишгородський історико-культурний заповідник, Карпатський біосферний заповідник, Інститут географії НАНУ, Туристичний центр Буковель, Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник, Житомирський обласний ТЩ), що сприяє здійсненню наукових і освітніх контактів (надано на запит). Переважно комунікація НПП, РГ з роботодавцями відбувається під час виробничої практики студентів, що дозволяє виявити якість знань здобувачів, скоригувати структуру ОП і зміст ОК відповідно до нових запитів туристично-рекреаційної сфери. Роботодавці беруть безпосередню участь в удосконаленні ОП на засіданнях РГ. Зокрема 13.05.2021 року д.геогр.н., с.н.с. Л. Сорокіна виступила з пропозицією застосовувати міждисциплінарний підхід в ОП. Новий ОК «Конфлікти та ризики в рекреаційно-туристичній діяльності» було уведено 2021 року на пропозицію представника ТОВ Доріс Україна О. Деркача (надано на запит). ЕГ вважає, що залучення представників роботодавців у склад робочої групи ОП сприяло б постійній участі роботодавців у розвитку ОП. Представниця Туристичного центру Буковель Т. Гринюк на фокус-групі повідомила, що під час зустрічі зі здобувачами розповідала про вимоги до компетентностей магістрів, можливості проходження практик та подальше працевлаштування випускників. Головою ЕК у 2022 році працювала О. Розметова (Управління туризму і промоцій Київської міської адміністрації), у 2021 році – В. Потапенко (Національний природний парк «Голосіївський»). ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За відомостями про самооцінювання ОП, опитуваннями фокус-груп, відповідями гаранта на запити, вивченням сайту географічного факультету ЕГ встановила, що на кафедрі географії України існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП. Викладачі кафедри та гарант ОП підтримують контакти з випускниками у формі ділових зустрічей, взаємних консультацій, спільній участі у науково-практичних конференціях, у Facebook. Випускниця Мариморич А. у співавторстві з НПП кафедри Т. Купач та С. Дем'яненко представили спільну доповідь на конференції Cities and regions in an uncertain time у м. Познань https://cers.amu.edu.pl/CERS2022_Book%20of%20abstracts.pdf. Випускники долучаються до обговорення ОП Географія рекреації та туризму: у 2021 році у засіданні РГ були присутні й виступали з пропозиціями Н. Івахненко, А. Варуха, Ю. Мушинська (надано на запит). Щорічно випускники беруть участь у профорієнтаційних заходах «Геокар'єра» і «День географа» https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=4079399672087865, на яких діляться зі студентами досвідом щодо кар'єрного зростання. Участь випускників у таких заходах передбачає покращення якості освіти на ОП застосовуються різні процедури й заходи. Таким чином інформація оновлюється. На географічному факультеті створена ГО «Асоціація випускників географічного факультету КНУ імені Тараса Шевченка» <https://geo.knu.ua/asocziacziya-vypusknikiv-geografichnogo-fakultetu>, метою діяльності якої є підтримка тісних контактів випускників з факультетом і випусковими кафедрами. ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ пересвідчилася, що система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та освітній діяльності з реалізації освітньої програми Географія рекреації та туризму. В Університеті є 5 рівнів забезпечення якості освіти – від НПП та стейкхолдерів до загальноуніверситетських структур. Відділ забезпечення якості освіти <https://knu.ua/ua/departments/eqad> здійснює організаційний супровід та моніторинг діяльності структурних підрозділів КНУ, які залучені до освітнього процесу. Для виявлення недоліків та покращення якості освіти на ОП застосовуються різні процедури й заходи. Відділ забезпечення якості освіти провів у 2022 році комплексний виїзний моніторинг усіх ОП на географічному факультеті, за результатами якого надані рекомендації для покращення якості освітнього процесу. Усі ОП географічного факультету подавались на рецензування фахівцями Інституту біології та медицини згідно з запровадженою на рівні Університету практикою перехресного рецензування ОП між різними структурними підрозділами. На рівні Університету проводяться щорічні опитування НПП, здобувачів, зокрема магістрів другого курсу для виявлення та вчасного реагування на недоліки освітньої діяльності. На рівні факультету за участю студентського самоврядування проводяться щосеместрові опитування здобувачів, результати яких обговорюються на рівні деканату. По завершенню семестрів відбувається співбесіда НПП зі здобувачами для з'ясування сильних і слабких сторін окремих ОК, ці результати також є предметом обговорення на засіданні кафедри географії України (надано на запит). Для забезпечення здобувачів ОП навчально-методичною літературою було опубліковано навчально-методичні видання по ОК 10, ОК 13, ОК 15, ОК 14, ОК 5, ВБ 2.2.1 <https://geo.knu.ua/biblioteka/pidruchnyky-ta-navchalni-posibnyky/>, актуалізовано список літератури до курсів публікаціями НПП у виданнях, що індексуються у наукометричних базах. Для покращення освітнього процесу в умовах дистанційного навчання НПП пройшли ряд стажувань, тренінгів та семінарів з вдосконалення педагогічної майстерності (надано на запит), зокрема KNU Teach Week (Т. Купач, С. Дем'яненко, О. Аріон, І. Кочеткова), KNU Educator's Week (В. Удовиченко), які проводяться щорічно у ЗВО за новою тематикою. Були організовані навчання для гарантів (Т. Купач). НПП і студенти мають доступ до електронного освітнього середовища. ЕГ робить висновок щодо взірцевої відповідності ОП цьому підкритерію.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Попередня акредитація ОП Географія рекреації і туризму відбулась 2019 року. За її підсумками було надано рекомендації: підвищити публікаційну активність НПП у виданнях України та виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах даних; розширити мережу баз виробничої практики; розширити можливості викладачів та студентів підвищувати свій науково-методичний рівень за рахунок програм академічної мобільності у ЗВО України та в країнах Європейського освітнього простору, зокрема через участь у програмах проекту Еразмус+. За цей період НПП опублікували понад 20 наукових публікацій у виданнях, що індексуються в Scopus/WoS; було укладено п'ять договорів про співпрацю з роботодавцями для розширення мережі баз виробничої практики; викладачі брали участь у програмах академічної мобільності в у ЗВО України та в країнах Європейського освітнього простору, зокрема через участь у програмах проекту Еразмус+: О. Мотузенко в університеті Мачерата, Камеріно, Ка'Фоскарі Венеції, С. Дем'яненко на базі науково-дослідної установи ТОВ Меккано, м.Фабріано, Італія та в Університеті Collegium Civitas у м. Варшава, Т. Купач, С. Дем'яненко – на базі Університету Collegium Civitas у м. Варшава, О. Гринюк – у Білостоцькому університеті на факультеті Наук про освіту, Польща (надано на запит). ЕГ пересвідчилася, що рекомендації за результатами попередньої акредитації ОНП, проведеної у 2019 р., враховано. ЕГ робить висновок щодо повної відповідності ОП цьому підкритерію.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

ЕГ пересвідчилася, що в академічній спільноті університету сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою. У ЗВО послідовно дотримуються Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Polozhennia-pro-organizatsiyu-osvitniogo-procesu-11_04_2022.pdf, Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <https://www.knu.ua/pdfs/official/Quality-assurance-system-of-education-and-educational-process.pdf>, Положення про гаранта освітньої програми в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1678>. У 2021 році в КНУ імені Тараса Шевченка було створено Відділ забезпечення якості освіти, функцією якого є координація системи забезпечення якості освіти. Організовано декілька рівнів функціонування системи забезпечення якості освіти. Перший рівень – здобувачі освіти та їх ініціативні групи, які проводять моніторинг питань інформаційного супроводу здобувачів освіти; на другому рівні – кафедра, гарант ОП, проєктна група, НПП, роботодавці (формування, реалізація, моніторинг ОП); третій рівень включає структурні підрозділи, які здійснюють освітню діяльність, їх керівні та дорадчі органи (впровадження, адміністрування, щорічний моніторинг ОП, виявлення потреб ринку праці); четвертий рівень – загальноуніверситетські структурні підрозділи, що відповідають або залучені до реалізації заходів із забезпечення якості, дорадчі органи (розроблення й апробація загальноуніверситетських рішень, документів, процедур); п'ятий рівень – Наглядова Рада, Ректор, Вчена рада (прийняття загальноуніверситетських рішень щодо стратегії, політики та конкретних заходів забезпечення якості освіти, затвердження і закриття ОП). На географічному факультеті працює Науково-методична комісія <https://geo.knu.ua/fakultet/naukovo-metodychna-komisija/>. Студенти, представники студентського самоврядування і роботодавці на фокус-групах підтвердили, що вони обговорювали питання якості освіти та процедури її забезпечення. Періодично на кафедрі географії України проводяться засідання, круглі столи та інші засідання з приводу перегляду робочих програм ОК, удосконалення змісту ОК та підвищення якості освітнього процесу (надано на запит). На засіданнях кафедри проходять рекомендації усі навчальні видання. На засіданнях Науково-методичної комісії факультету, Вченої ради, Науково-методичної Ради Університету розглядаються результати функціонування ОП і пропозиції до її удосконалення. На різних рівнях ЗВО організовують заходи з популяризації академічної доброчесності. ЕГ робить висновок щодо взірцевої відповідності ОП цьому підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

ЕГ відзначає позитивний досвід ЗВО у контексті внутрішнього забезпечення якості освітньої програми, зокрема практику перехресного рецензування ОП іншими структурними підрозділами Університету, а також комплексний виїзний моніторинг якості усіх ОП на географічному факультеті, який проведено у 2022 році Відділом забезпечення якості освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабких сторін не виявлено. Недоліки ОП: 1. відсутність локального анонімного опитування здобувачів ОП Географія рекреації та туризму щодо якості освітнього процесу з можливістю надання відкритої відповіді; 2. відсутність у складі робочої групи представника роботодавців. Рекомендації: 1. гаранту ОП у 2024/2025 навчальному році запровадити на рівні ОП Географія рекреації та туризму анонімне анкетування здобувачів з можливістю надання відкритої відповіді; 2. гаранту ОП при підготовці наступної оновленої редакції ОП Географія рекреації та туризму до складу робочої групи включити представника роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

На основі інформації, отриманої у процесі акредитаційної експертизи, відомостей про самооцінювання ОП, відповідей на запити ЕГ робить висновок, що вимогам Критерію 8 відповідають підкритерії 8.1, 8.2, 8.3, 8.4, 8.6. Взірцевий характер встановлено за підкритеріями 8.5 та 8.7. Враховуючи сильні сторони (практики перехресного рецензування та виїзного моніторингу ОП Відділом забезпечення якості освіти, додержання процедур розробки, перегляду, затвердження ОП; виконання рекомендацій попередньої акредитації) та наявність незначних недоліків, пов'язаних з моніторингом ОП Географія рекреації та туризму (відсутність практики локального анонімного анкетування здобувачів ОП на рівні кафедр з можливістю надання власної розширеної відповіді), а також відсутність у складі робочої групи ОП представника роботодавців, ЕГ визначила, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюються такими документами: Статут Університету (<https://knu.ua/pdfs/statut/statut-22-11-28.pdf>), Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/fdvxl>), Положення про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/dkpll>), Порядок вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/epokl>), Положення про гаранта освітньої програми в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/alemr>), Правила внутрішнього розпорядку у студентських гуртожитках Київського національного університету імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/pdcho>), які оприлюднені на офіційному сайті Університету (<https://www.knu.ua/ua/official>). ЕГ переконатась, що учасники освітнього процесу достатньою мірою обізнані у вищезазначених документах, а процедури, що в них описані, послідовно дотримуються під час організації навчання.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проекти освітніх програм факультету розміщено на сайті (<http://surl.li/elstl>). Також на сторінці розміщена електронна пошта з метою отримання пропозицій та зауважень. ЕГ зазначає, що на сайті ЗВО відсутня порівняльна таблиця із пропозиціями, які надійшли та результатами їх розгляду робочою групою. Рекомендуємо запровадити публікування такої таблиці на сайті ЗВО.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ переконатась, що освітня програма, рецензії, навчальні плани та робочі програми навчальних дисциплін знаходяться у вільному доступі на сайті ЗВО (<http://surl.li/rukco>). Обсяг цих матеріалів є достатнім для ознайомлення зацікавлених сторін. Адміністрація факультету зазначила, що з певною періодичністю на факультеті

виходять розпорядження щодо оновлення інформації на веб-сайті. Окрім того, інформація про реалізацію ОП систематично оприлюднюється й на фейсбук-сторінці випускової кафедри (<https://www.facebook.com/geouaknu>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Сильні сторони: ЗВО має потужну нормативно-правову базу, що регулює права та обов'язки учасників освітнього процесу і є доступною на сайті Університету та його структурних підрозділів. Також сприяє прозорості та публічності ОП й ведення випусковою кафедрою сторінок в соціальних мережах, насамперед, у мережі Facebook (<https://www.facebook.com/geouaknu>), що має позитивний вплив на промоцію та відкритість ОП в інформаційному просторі для усіх зацікавлених осіб.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Недоліки: на сайті ЗВО відсутня порівняльна таблиця з результатами обговорення пропозицій зацікавлених сторін. Рекомендації: рекомендуємо запровадити публікування такої таблиці на сайті ЗВО. Зазначену рекомендацію може бути враховано при наступному перегляді або трансформації ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЗВО має потужну нормативно-правову базу, що регулює права та обов'язки учасників освітнього процесу і є доступною на сайті. ЗВО розміщує на офіційному сайті інформацію про освітню програму в обсязі, достатньому для ознайомлення зацікавлених сторін. На офіційному сайті відсутня порівняльна таблиця з результатами обговорення пропозицій зацікавлених сторін. Загалом ОП відповідає підкритеріям 9.1–9.3 критерію 9 на рівні В, зазначені недоліки не є суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Носирєв Олександр Олександрович

Члени експертної групи

Гудзеляк Ірина Іванівна

Мельник Надія Вікторівна

Корнус Олеся Григорівна

Захаров Олексій Олексійович